

REDACTIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancaute nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și
la redacțiunile Birourilor de anunțuri:
— în Viena: M. Duker Nachf.
E. Augenthaler & Emerich Lasner
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelka.
— în Budapesta: A. V. Goldberger.
E. Katalin Bernat. In Ham-
burg: Marotyl & Liehmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
ziă garmond pe o coloană 6 or.
— Publicării mai dese cuprînd
tarifă și învoială.

RECLAME pe pagina a B. a o
seziă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 27)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, eteșit
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 146. — Anul LXIII

Brașov, Duminică 2 (15) Iulie.

1900.

Nou guvern în România.

În totă tăcerea și într'un timp când mai puțin se aștepta, la începutul vacanțelor de vară, s'a petrecut în cercurile diriguitorilor din România un eveniment de mare importanță. S'a făcut adevărat o înțelegere definitivă și deplină asupra fuziunii sau a concentrării tuturor grupurilor conservatoare și a reprezentării lor în guvern printr'un cabinet nou, ce este în ajun de a se compune.

Încă din Aprilie anul trecut, când s'a produs criza în urma demisiunii cabinetului Sturdza, s'a tractat de cestiunea conlucrării grupului constituțional sau junimist, condus de d-l Petre Carp, cu vechii conservatori și de atunci încôce a fost de repetite-ori vorba și s'a tractat chiar despre această conlucrare și fuziune cu ramura cea tină a partidului conservator. Dăr până acum, fiă dintr'o cauză, fiă dintr'alta, nu s'a putut dobândi în privința aceasta nici un rezultat favorabil.

Ceea-ce nu s'a putut face în timp de un an și două luni, a succed acum, în urma tratărilor, ce s'au reluat dela reîntorcerea regelui Carol din Sigmaringen încôce, tratări, ce s'au făcut așa dîcînd sub ochii capului statului. Cele două organe competente, „Timpul“ și „Constituțional“, semnalăză deja în numeii lor de astăzi înțelegerea între conservatori și constituționali (junimiști) și ambele asigură, că acum a rămas numai ca Suveranul să avizeze în ce privește alcătuirea noului cabinet, în care vor fi reprezentate cele două ramuri conservatoare.

Tot mai mult se acreditează scirea, că actualul ministru-președinte va rămâne șef al partidului conservator reunit, ér în locul lui va lua președința consiliului de miniștri d-l Petre Carp. Se fac multe combinațiuni despre modul formării noului cabinet. Noi însă ne vom mărgini a înregistra de-ocamdată numai scirea ce-o aduce „La Roumanie“, organ frances al guvernului, că d-l G. Gr. Cantacuzino a fost primit ér de Majestatea Sa Regele la palatul din Sinaia și i-a prezentat demisiunea cabinetului, ca să facă astfel posibilă noua formațiune, ce are să urmeze pe baza înțelegerei stabilite în urma apelului, ce l'a făcut numitul președinte al cabinetului junimiștilor, în scopul viitoareii lor conlucrării la guvernarea țării.

Se asigură, că la grăbirea acestei soluțiuni, care se aștepta numai la toamnă, a contribuit nu în puțină măsură grăua situațiune economică și financiară, ce o străbate încă țera, cu totă ameliorarea, ce a adus'o recolta bună din anul acesta.

Concentrarea forțelor conservatoare va ușura, credem, rezolvarea grelei probleme, ce i-a impus'o guvernului grăua situațiune cauzată de criza economică și financiară.

În sensul acesta se exprimă și organele de publicitate amintite. „Timpul“ dîce, că desideratul fuziunii între conservatori și constituționali era vechiu și constant și că odată fuziunea făcută, e și drept și natural, ca toate forțele partidului

întregit să colaboreze la opera de îndreptare a relelor și de regenerare a țării. Ér „Constituționalul“ dîce, că scopul a fost de a întregi partidul și de a scôte din cooperatiunea tuturor forța necesară conducerii statului în aceste împrejurări excepționale de grele.

Organul guvernului unguresc „Pester Lloyd“ se ocupă și el în numărul cel mai nou de această schimbare în guvernul României. Nu se se pôte însă conțeni a face și din aceasta, ér mai ales din venirea la cârmă a d-lui Petre Carp capital pentru politica ce o urmăresce guvernul unguresc față cu noi Români de aici. Susține adevărat, că d-l Carp ar fi sfătuit pe Români ardeleni în totdeauna de a se alătura la partida liberală a dietei ungare.

Nouă nu ne este cunoscut, că d-l Carp, ca distins bărbat de stat ce este, se se fi amestecat vr'odată în modul acesta, fiă și numai cu sfatul, în cestiunea atitudinii noastre politice dinăuntru, ci tocmai din contră scim, că încă de pe când făcea parte din ministerul Lascăr Catargiu, s'a pronunțat în contra orî-cărui amestec de felul acesta în luptele noastre de aici.

Este în orî-ce cas foarte urît din partea oficioșilor și guvernamentalilor unguri, că umblă să exploateze noul eveniment din România — prin care s'a oblit din nou d-lui Carp calea de a ajunge la cârmă — într'un mod atât de necuviincios, pentru politica ungrurescă.

După-ce și în Budapesta se susține principiul de neamestec, ce înțeles pôte avé acel compliment nepoftit, ce voesce să-l facă organul lui Max Falk d-lui Petre Carp privitor la părerile, ce le-ar avé asupra atitudinii politice a Românilor de dincôce?

Jubileul de 50 de ani al gimnasiului român din Brașov.

Cele dintâi patru zile ale săptămânii acesteia au fost destinate pentru serbările școlare, ce s'au aranjat cu ocaziunea jubileului de 50 de ani dela înființarea gimnasiului român din Brașov.

Decursul acestor frumoșe serbări îl schițăm mai jos pe scurt și pentru cetitorii noștri de Duminică și dăm loc aici discursului festiv, ținut de directorul gimnasiului jubilar după deschiderea solemnă a festivității din ziua de St.-Petru, de către președintele Eforiei, d-l protopop V. Voina, precum și vorbirii ținute de reprezentantul I. P. S. Sale Metropolitului Ioan Mețianu.

Discurs festiv

rostit la jubileul de 50 de ani

al gimnasiului gr. or. român din Brașov de directorul său VIRGIL ONIȚIU (în ziua de 29 Iunie 1900.)

Ilustră adunare!

O profundă emoțiune cuprinde sufletul meu în aceste momente de serbătoare. Multimea ilustră a distinșilor oșpeți, veșmântul de verdéță al bătrânelor ziduri, acordurile solemne ale muzicii festive, solemnitatea întipărită în fețele tuturor, bu-

curia cea fără seamăn a sufletelor noastre, un trecut măndru de 50 de ani, gloria atator illustri ai neamului nostru, al căror nume răsară ați strălucind din negura vremilor, ce au apus: — și tu, un biet muritor, ce-ți treci zilele de pe ați pe mâne, unde vei găsi cuvântul cel adevărat, care se talmăcească și se preamărăscă atăta serbătoare și un astfel de trecut?!

Căci e mare serbătorea noastră și plin de gloriă trecutul, ce 'l preamărim.

Nu cunosc esemplu în istoria noastră culturală, ca o instituțiune să fi fost în acel grad creațiunea obștei, fructul muncii și sudorii nației, ca gimnasiul nostru. Nu fundațiunea unui mecenat, nu dania cător-va entusiaști a înălțat acest palat al sciinței, Domnilor, ci contribuiriile bănesci, ajutătoarele materiale și conlucrarea fizică manuală a tuturor Românilor din Brașov și jur l'au înălțat ca pe un templu comun, sacrat prin jertfa comună a tuturor.

Fie-care cărămidă din aceste ziduri ne reamintesce câte un suflet, care a jertfit pentru înălțarea lor.

De aceea institutul acesta a fost și este cel mai scump avut comun al Românilor din Brașov, el a fost și este lumina ochilor lor. De câte-ori nori negri l'au amenințat din vr'o parte, fior de ghiață cuprîndeau sufletul tuturor Românilor din Brașov și tema pentru sorțile școlii alunga din planul prim orî-ce alte griji și preocupățiuni. Tot așa de câte-ori aceste școle au avut o zi festivă, bucuria lor a fost bucuria obștească a Românilor din acest colț de țera.

Cum însă numele și însemnătatea școlilor a trecut departe peste marginile acestui colț de țera, ele au ajuns a fi proprietatea neamului întreg românesc, care cu inimă caldă le urmăresce în calea lor de propășire.

Etă de ce este mare serbătorea noastră.

Ea este mare, pentru-că este serbătorea obștei românesci, ea este mare, pentru-că însemnăză eternizarea primei etape de 50 de ani în munca desinteresată și plină de jertfe, săvârșită aci pentru ridicarea neamului nostru! Ea este mare, pentru-că în succesele și în gloria acestor 50 de ani trecuți noi vedem zalogul și garanța sutelor viitoare de ani.

Și decă mă întreb acum, care este trecutul, pe care 'l serbătorim? Care este gloria acestor 50 de ani impliniți? În ce vedem și simțim noi garanța, că viitorul nostru de acum este asigurat? — voiți cerca să răspund în cele următoare.

*

Gimnasiul nostru, Domnilor, s'a născut din entusiasmul idealist al unei generații cu inimă ferbinte pentru interesele mari obștesci. Insuflețirea ideală a adunat cărămidile acestui palat, văpaia inimelor desinteresate le-a durat în ziduri puternice, ér gândul înălțat al întemeietorilor și ziditorilor a rămas plutind ca un spirit etern de-asupra școlilor, designându-le pe veci calea singur mântuitoare: *Litteris et virtuti!*

Anul 1850 și 1851 este acela, în care se pun bazele solide pentru gimnasiul și școlile noastre centrale de ați.

În anul 1850 își dau mâna frățescă cele 2 parochii mai însemnate din Brașov: parochia Sfintului Nicolae din Schei și parochia Bisericii Sfetei Adormiri din Cetatea Brașovului, pentru-ca idealul, pe care-l aveau în suflet și pe care singuratic și despărțiți nu-l puteau realiza, să-l pună în ființă umăr la umăr, mână în mână, într'un gând și într'un suflet.

Voința și gândul comun al celor două parochii se pecetluesc în clasicul *Legământ*, scris și iscălit de Reprezentanții ambelor parochii proprietare a nouelor școle centrale în ziua de 1 Septemvre 1851.

Acest *Legământ* este acea Magna Charta, cărei școlile noastre și mulțumesc ființa, creșterea și mărirea de ați.

*

Și decă 'mi întetesc privirea căutând și străbate prin vremuri până la acel timp clasic de muncă desinteresată, insuflețire ideală și frățescă unire, — din umbra vremilor trecute imi răsară înaintea ochilor figura nobilă a învăpăiatului Popasu, îl ved, cum alergă fără preget, plin de puterea sufletului său entusiast, îndemnând la jertfă pe credincioși pentru idealul, ce i-a răsarit în gândul lui iubitor de neam; imi pare că-i aud glasul lui metalic răsunând în toate unghiurile Brașovului: „Să zidim Ierusalimul românesc!“

Glasul lui Popasu nu fū glasul celui ce strigă în pustia.

Era în ziua de 14 Septemvre a anului 1851, când după amezii la 3 ore o grupă de entusiaști români din societatea cea mai bună apucară în mână sapa și hârlețul și sub conducerea bătrânului Vasile Lacea, cu conlucrarea unei cete de fruntași, între cari și nemuritorul George Barițiu, au săpat prima brazdă în Gróveri, pentru aședarea fundamentului acestor școle.

Trei zile în urmă, în 17 Septemvre v. 1851, marele Andrei Șaguna pune pétra fundamentală a edificiului gimnasial cu o pompă bisericescă mare. Miile de credincioși varsă lacrimi de bucurie ascultând cuvintele inspirate de duh sfânt ale adoratului Arhieru, care dîcea: „Directorul și profesorii... să crească și să învețe pe elevii gimnasiului nostru în duhul sfintei înțelepciuni, în duhul credinței... în duhul nădejdi și al dragostei creștinesci!“

Glasul sfântit întră în temelile zidurilor și de-atunci până ați neîncetat îl aușim, neîncetat îl urmăm!

Temelii astfel săpate și astfel sfântite, Domnilor, nu sunt menite a se surpa!

Măreț și măndru se înalță în perspectiva istoriă a acestor școle figura nemuritorului nostru arhieru Șaguna.

Pas de pas îl vedem, cum urmăresce mișcarea Românilor din Brașov, cum îi îndemnă cu cuvinte și cu fapte vii, cum îi însuflețesce cu binecuvântarea sa arhierescă, cum îi cercetăză în persoană tot mai ades, cum se bucură alătura cu ei.

În Ianuarie 1856 gimnasiul mic de 4 clase își capetă după multă așteptare dreptul de publicitate. Publicarea actului preafinal se face la ordinul lui Șaguna în toate bisericile române din Brașov și în toate se rostesce de-odată câte o predică de câte un profesor, căci Șaguna voia, ca credincioșii să înțelgă rostul acelu act important și astfel să generalizeze bucuria, ce cuprinsese inima lui caldă de arhieru român.

Și alătura și în urmele acestor doi giganți spirituali, a nemuritorilor Ioan Popasu și Andrei Șaguna, se înrolăză o cétă mare de nobili, entusiaști și distinși luptători, cari prin jertfele lor bănesci pun temelii sigure școlilor. Ioan Iuga de Bacia, Dumitru Oțoțoiu, Vasile Lacea, George Ioan, Bucur Popp, Ioan Pantasi, Nicolae Măciucă, Nicolae Teclu, Rudolf și Christea Orghidan, étă numele celor mai distinși din această mândră pleiadă, cari având în fruntea lor cele două parochii proprietare ale școlilor, au jertfit mii și mii pentru idealul falnic al visurilor lor, pentru școla, ce și serbeză ați semicentenarul său.

In toiu unei astfel de însuflețiri, care a născut atâtea modele de adevărată virtute, gimnasiul mic de 4 clase începe a se completa și la anul 1866 marele Andreiș are fericirea de a conduce în persoană primul examen de maturitate al gimnasiului mare de 8 clase.

Intemeietorii nobili și susținătorii desinteresați și zeloși ai școlii și-au vădit visul cu ochii. Luptătorii idealisti și-au realizat idealul și de-acum rămân veghiând ca o sentinela Romană, pentru ca tezaurul sufletelor lor: școla aceasta să prospereze și să propășească, ferită fiind prin brațul lor protector de primejdii și năpaste.

Intre astfel de împrejurări nu este decât firesc, dacă cercetând mai departe și ceilalți factori ai școlii: *corpul profesoral și elevii*, — ne vom convinge, că duhul propagat de înaltul cap al bisericii și școlii Andreiș Șaguna și de intemeietorii și susținătorii nobili ai școlilor intră în cugetul și în inima profesorilor și a elevilor și devine sămânța cea bună, care a adus după vremuri rode atât de îmbelșugate.

Corpul profesoral dela început se constituie din omenii cei mai vrednici și mai cu carte ai timpului, cari cu tot focul dragostei de neam propagă lumina în fiul de Român veniți la școla cea nouă. — Salariile sunt microscopice; directorul prim al gimnasiului și tot-odată primul profesor gimnasial Gavriil Munteanu spre pildă este angajat cu un salariu anual de 400 fl. monedă convențională. Dér ori-cât de precară era situația materială a corpului profesoral, totuși neajunsurile materiale dispăreau față cu celelalte neajunsuri de ordine mai înaltă. — Numai un om, care scie, ce va să dică școla, poate să apretieze munca titanică săvârșită mai cu seamă în primul pătrar de secol la școlile noastre de către profesorii angajați aici.

Planul de învățământ era întocmit în conformitate cu planul greu și sever al statului, și pe lângă acestea se propunea cu 1 obiect de învățământ: limba română, mai mult ca la alte școle și ceea-ce era mai grozav: o lipsă aproape desăvârșită de manuale românești pentru gimnasiile amenința cu zădărnicierea ori-cărui progres.

Dér indolența și descurajarea erau cuvinte necunoscute în lexiconul acelei fericite generații, care a pus temelie școlilor noastre.

Profesorii ocupați cu 25—30 de ore pe săptămână găsesc timp pentru de a scrie și publica manuale românești pentru trebuințele tinerimii școlare. — Astfel Gavriil Munteanu publică un manual de geografie, o carte de cetire românească în 2 tomuri, gramatica limbei române în 2 părți, gramatica limbei latine în 2 volume și o edițiune cu adnotațiuni românești a lui Horaț. Nicefor publică o Chrestomație și o

gramatică germană. Esemplul lor îl urmărește alții, ca: Barac, Ionaș, Tacit, Stefan Iosif, Dr. Ioan Meșotă, Dr. Nic. Popă. Ér ceilalți profesori în lipsa de mijloace materiale și de editori își compun manuale în manuscris, pe cari școlarii și-le decopiază și astfel învățământul dă fără opăcélă înainte.

Este același spirit, același avânt, același cult idealistic în membrii corpului profesoral, ca în marii întemeietorii și munificenții susținătorii ai școlilor.

Ér școlarii?

Ei dela început se disting prin caracteristica rămasă până azi tradițională la aceste școle: prin sîrguință de fer, inimă caldă, cuget curat și prin inteligența firăscă propriei Românului. Toți inspectorii români și străini ai acestor școle, începând cu C. Schuller din anul 1855 și până azi au remarcat cu mirare faptul acesta. Și a fost — cred eu — mâna providenții divine, care a făcut, ca *primii trei școlari* înmatriculați în prima clasă gimnasială în anul înființării gimnasiului nostru 1850 să fie tocmai: *Ioan Meșotă*, distinsul director de mai târziu al școlilor noastre, — *Titu Maiorescu* — că cine este Titu Maiorescu, nu e nevoie să spun — și al treilea: neuitatul president al Eforiei noastre școlare, „*Lumina Brașovului*“ *Nicolae Străvoiu*. Eu văd — ȳic — mâna providenții divine în faptul acesta: ea a pus modele vii pentru veacuri în cei trei aleși primii discipuli ai școlilor noastre, exemple de lumină, pe cari în veci se le urmeze elevii acestor școle.

* * *

Étă Domnilor, factorii, cari formeză tradiția scumpă a școlilor noastre, étă factorii, începând dela cel mai înalt cap guvernator al școlilor: Șaguna până jos la elevii școlii, cari toți la un loc și împreună formeză și consolideză aceea, ce se numește *spiritul* unei școle, spirit, care acum după 50 de ani, prin tradițiune s'a perpetuat și planeză neîncetat asupra urmașilor din neam în neam.

Și care este acest *spirit* al școlilor noastre?

Acest spirit se manifestă: în însuflețirea pentru ideale, în sentimentul comun al școlii cu poporul și cu biserica, din care s'a născut, — în zelul nepregetat de muncă pentru lumină, în abnegațiune și jertfă și în fermă credință în Dumnezeu. Aceste însușiri ideale împărtășite între marii școlii: proprietarii și profesorii, și între cei mici ai școlii: elevii, formeză spiritul tradițional al școlilor noastre, pe care a-l înțelege, a-l cunoaște și a-l accentua este tocmai cu prilejul acestui jubileu de interes și de importanță.

In acest spirit nobil și înalt, care pătrunde toate fibrele acestui focalar de cultură, în această tradițiune sacră moștenită dela marii noștri înaintași, în această zestre de glorie, ce a primit prezentul dela falni-

cul nostru trecut, — în această comoră duhovnicăscă — în fine — vedem noi garanța, vedem noi chizeșia viitorului școlilor noastre. Un astfel de trecut nu pôte fi decât începutul unui mândru viitor!

Și stând azi la miliarul al 50-lea al existenței gimnasiului nostru, sufletul nostru se umple de bucuria și înălțare: pentru-că în urma noastră avem un trecut falnic, ér în fața noastră se desfășură auriu un viitor măreț, care se va afirma într'un chip nediscutabil.

Pătruns până în suflet de măreția momentului acestuia, pătruns până în suflet de grația Proniei divine, care m'a învrednicit să ajung această frumósă și de sêrbătore a iubitei noastre școle, umilit și devotat îmi ridic glasul meu către tronul lui Dumnezeu celui mare și Atotputernic, ȳicând:

Dómne! Tu, care ești stăpân al vremurilor nemăsurate, Tu, care cu înțelepciunea Ta fără sémén ocârmuesci destinele robilor Têi de pe pământ, Tu, care dreptilor dreptă rêsplată dai în ceresca Ta împărăție, Tu, care cu Sfânta Ta dreptă ai ocrotit până azi institutul acesta ridicat întru rêspondirea luminei, care dela Tine purcede, Tu, care înțelepți călăuzi și muncitorii i-ai dat în restimp de 50 de ani, — : Dómne! nu-ȳi întorče fața ta sfântă dela noi, ci ocârmuesce și mai departe destinele acestor școle cu sfântă și preacinstită dreptă Ta, — deschide Dómne porțile vecniciei pentru viitorul acestor școle, ér pe dreptii, cari au binemeritat pentru ele, împărtășesce-i Dómne de ceresca Ta împărăție, — căpeteniilor de azi și celor viitori ai școlii dăruiesce-le înțelepciune, putere și duh din Preasfânt Duhul Têu, pentru-ca în ceasul, când ne vei chema dela locul, unde ne-ai așezat, sufletul nostru credincios în linisce și cu pace să se înalțe la eterna lumină, sciind, că idealul, pentru care am muncit pe pământ: *acest templu de cultură* va preamări în veacuri prin strălucirea sa viie Preasfânt Numele Têu! — Amin!

Discursul D-lui Arhimandrit

Dr. Ilarion Pușcariu,

ca reprezentant al I. P. S. Sale Domnului Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu.

Onorată adunare jubilară!
Preastimatelor Dómne!
Preastimaților Domni!
Iubită tinerime școlară!

Ne-am obișnuit în fiă-care an la această și a sântilor Apostoli Petru și Pavel, a încheia cu solemnitate anul școlar la școlile noastre centrale române din Brașov.

De astă-dată la această solemnitate se insoțesce în această și o altă sêrbătore de însemnătate mai mare, adevă sêrbătore jubilară după 50 de ani dela înființarea gimnasiului nostru român de aici. Prin această se ridică și se pontentéză sêrbătore

noastră de astăzi la o sêrbătore generală școlară cu caracter cultural național. Aceasta o simțim și recunoșcem cu toții, și tocmai de aceea ne am adunat aici într'un număr așa de mare, intrunind adunarea aceasta tot ce e mai ales din localitate, din apropiere și din depărtare, ca după ce am dat în biserică mulțămită lui Dumnezeu pentru bunătățile revêrsate asupra noastră, asupra fraților și fiilor noștri și asupra întreg popoului român, prin mijlocirea acestor școle, să ne dăm sêma despre rezultatele de până acum și să ne îmbărbătam tot mai mult în lupta noastră culturală pentru naționalitatea și biserica noastră.

Având déră eu onórea a reprezenta la această strălucită sêrbătore jubilară autoritatea noastră bisericăscă-școlară și în deosebit pre Eminența Sa Inalt Preasfântul nostru arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu supremul inspector al școlilor noastre confesionale, Vă întempin cu frățoșă și cordială salutare!

O și de bucuria este această pentru tot Românul, pentru-că fericita inspirația a părinților noștri, cari au ridicat aceste școle, este scântea dumnezeiască, érá însemnatele sacrificii aduse pe altarul culturii noastre naționale, au fost binecuvântate de Dumnezeu, aducând rod însutit și înmiit.

Să ne aducem amintu, că înainte de înființarea gimnasiului nostru din Brașov, noi Români gr. or. n'am avut în totă țera nici un institut de învățământ mai însemnat de această categorie, și putem dice, că nici astăzi nu există altul lui asemenea. Acest gimnasiu tocmai de aceea se pôte numi gloria fundatorilor și susținătorilor săi, cari sunt bravii cetățeni români Brașoveni dela cele două biserici din cetate și Scheiș, Sf. Nicolae. El este fala și giuvaerul scump al tuturor Românilor din patriă. Acest gimnasiu în tot timpul existenței sale de 50 de ani până la anul 1865 ca gimnasiu mic, ér dela anul 1865 încóce ca gimnasiu mare, prin prestațiunile sale a și justificat în măsură deplină sacrificiile făcute și speranțele puse în el, oăci având pe cei mai buni și instruiți profesori, a propagat lumina, sciința, religiozitatea și moralitatea, cari aduc fericirea omului și dau baza solidă societății omenești.

Un număr considerabil de tineri români nu numai din Brașov și ȳinut, dér și din locuri mai depărtate, au primit aici instrucțiune și educațiune solidă, și mulți d n acești tineri devenind cetățeni harnici și bravi, au ocupat locuri de frunte în societate ca preoți, profesori, iuriconsulți, medici, ingineri ș. a.

Constatănd prin această cu bucuria însemnătatea gimnasiului nostru de aici pentru cultura noastră generală și națională, ni-se impune dela sine simțământul recunoștinței și al grațitudinii către toți acei factori, cari au contribuit la înființarea și

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cantată

la jubileul de 50 de ani al gimnasiului român din Brașov.

I.

Cu inima ferbinte
Copii, să ne-adunăm
Șa moșilor morminte
Cu flori să 'ncununăm,

Căci ei ne ridicară
Acest măreț altar,
Sciinței închinându-l
Pe veci fără hotar!

II.

Cufundat în întunec greū gema un
vechiu popor;
Jale grea era trecutu-și, viitoru-și ne-
gru nor.
Când, ah, când puté-va bietul să mai
scape de-al său chin?
Când luci-va ceriul aspru pentru dēnsul
mai senin?

III.

(O voce)

Cu armele sciinței
Inarmă mintea ta,
Ea singură, Române,
Din chin te va scăpa!

Tu gingașelor Muse
Înaltă sfânt altar
Și ele alunga-vo
Din pept al tēu amar!

IV.

Cu braț vênjos veniți, copii,
Un templu să clădim
Și mândru când va străluci,
Sciinței să-l sfințim!

Aduceți stânci, aduceți var,
Zidirea s'o durăm
Și Muselor măreț altar
Cu drag să ridicăm!

V.

Étă templul se înaltă falnic, mândru că-
tră nori;
Pe altar aduceți jertfe, puneți lauri, pu-
neți flori!
Viū în simu-și se aprinde al sciinței foc
divin,

Rațe mândre de lumină împrejur se
varsă lin.

Românași din patru unghiuri mulți la
prașul lui sosesc,
Mintea lor și-o luminează, inimile-și în-
căldesc.

Étă vremea se strecură, crește-al anilor
șirag:
Templul nostru stă puternic, Musele-l pri-
vesc cu drag!

VI.

Cerescule Părinte,
Genunchii noi plecăm
Șo rugă prea ferbinte
La tronul-ȳi îndreptăm.

Tu, Dómne, odihnesce
Pe-ai noștri bunî strămoși,
In ceriuri îi primesce,
Rugămu-ne pioși!

Ér templul nostru ține-l
Cu dreptă ta încins,
De viscole și rele
Să fie neatins.

De bine fă-l să fie
Un nesecat izvor,
In veci să lumineze
Al nostru scump popor.

Ascultă ruga noastră,
Puternic Dumnezeu,
Că 'n veci noi lăuda-vo
Prea sfânt numele Têu!

A. Bârseanu.

Gimnasiul român din Brașov.

Date istorice dela 1850—1860.

Estragem după Anuarul gimnasiului român gr. or. din Brașov pe anul jubilar 1899—900 următoarele date interesante din capitulul privitor la înființarea lui, reproduc din opul, ce se află sub pressă: *Istoria școlilor centrale române din Brașov*, de A. Bârseanu.

Anul 1848 este un an epocal pentru multe din poporele Europei; pentru Românii de sub coróna S-tului Ștefan el încă are o deosebită însemnătate. In anul acesta se manifestară părimții noștri pentru prima órá, ca un element etnic ajuns la ouoșcința de sine; aoum pentru prima órá, în memorabila adunare dela Blașiū din 3/15 și 4/16 Maiū 1848, își arătară Românii în fața lunei întregi durerile lor, dorințele și aspirațiunile lor; aoum pentru întâia órá își creară și ei un program politic, pe care

sustinerea acestui gimnasiu și peste tot la promovarea poporului nostru român.

Dacă consultăm istoria, aflăm, că un început ôre-care pentru înființarea de școli și pentru Românii gr. orientali din statul ungar, s'a făcut abia sub înțeleptul împărat Iosif II-lea. În contra bunăvoinței arătate din partea curții împărătesci pentru ridicarea Românilor în cultură, au stat prejudițiile timpurilor trecute. Un avânt mai puternic în cultură prin înființarea de școli pe sâma Românilor ortodoxi, s'a arătat sub glorioasă domnie a Preainălțatului nostru împărat și rege Francisc Iosif I, sub al cărui părintesc scut s'a înființat și gimnasiul nostru din Brașov.

Când jubilăm d'ér trecut și activitatea laudabilă a acestui gimnasiu în timpul de 50 de ani trecut de la înființarea lui, se ne aducem aminte cu omagială supunere și recunoștință de maritimă grație a Majestății Sale față de poporul român, urând ca Provedința Dumneșcă să dăruască pre Majestatea Sa cu statornică sănătate întru zile îndelungate și într'ega înalta dinastie pentru fericirea popoarelor de sub puternicul sceptru al Majestății Sale.

Obiect al deosebitei îngrijiri din partea autorității noastre bisericești școlare a fost gimnasiul nostru din Brașov, începând de la întemeierea lui până astăzi. Marele Metropolit Andrei a participat la punerea pietrii fundamentale a acestui măreț edificiu al gimnasiului. — El a intervenit cu autoritatea sa pentru câștigarea dreptului de-a înființa acest gimnasiu și mai târziu al dreptului de publicitate a lui, și mai ales i-a asigurat existența lui ca gimnasiu confesional gr. or. român prin câștigarea autonomiei noastre bisericești. Următorii Archiepiscopi și Metropoliti până la actualul nostru Metropolit de astăzi, Eminentia Sa Înalt Prea Sântitul Domn Ican Meșianu, sprijiniți de Venerabilul Consistoriu arhiepiscopesc nu mai puțin s'au îngrijit și s'ingrijesc de existența și bunăstarea acestui gimnasiu, apărându-l în drepturile sale autonome bisericești de câte-ori a fost atacat din vre-o parte.

Cuvinte de laudă se cuvine mai presus de toate bravilor cîvi români ai Brașovului, cari, entusiașii pentru fericirea neamului lor și pentru binele public, au jertfit sume considerabile de bani pentru înființarea și susținerea gimnasiului. Ei sunt trecuți din această viață, d'ér posteritatea le va păstra cu pietate amintirea lor.

Intre inițiatorii înființării gimnasiului și reprezentanții lui de frunte strălucesc numele protopresbiterului, mai târziu Episcopului Ioan Popasu, a cărui memorie va fi în etern binecuvântată.

Vedând în fine adunată aici tinerimea școlară într'un număr considerabil, îi aduc aminte de datorințele ei, ca, pentru învățătura și educațiunea, ce o primesc aici, să

erau gata a-l apăra chiar și cu prețul vieții lor.

Nici chiar în momentele acelea supreme însă, în care era vorba de existența și neexistența lor în viitor, Românii nu dedură uitării interesele lor culturale, convinsii fiind, că cultura este stâlpu cel mai trainic, pe care se razimă viitorul unui popor și astfel în programul votat în adunarea de la Blăși în ziua de 4/16 Maiu 1848 întâlnim ca una din cererile cele mai de căpetenie ale Românilor punctul al 13-lea, în care se dice: „Națiunea română cere înființarea școlilor române pe la toate satele și orașele, a gimnasiilor, institutelor militare și tehnice și a seminariilor preoțescoi, precum și a unei universități române, dotate din casa statului în proporțiunea poporului contribuent, cu dreptul deplin de a-și alege directori și profesori și de a sistematiza învățătura după un plan școlastic, și cu libertate de a învăța (docere)“.*

Necesitatea de a avé omenii bine pregătiți în privința culturală se simți la poporul nostru în modul cel mai imperativ

*) Veđi: Barițiu — Părți alese din istoria Transilvaniei. Vol. II. Sibiu 1890 pag. 123 și 124.

fiă cu grațitudine către bine-făcătorii lor, ărá această va fi numai atunci, dacă ea va ține tot-deuna înaintea ochilor săi scopul pentru care s'au înființat aceste școli, care este a da cetățenii buni patriei, a ridica din neamul nostru bărbați harnici și înzestrați cu cunoștințe temeinice, cari să reprezinte și apere drepturile și interesele poporului; nu mai puțin să dea bărbați inspirați de sentimente religioase și devotați bisericii sub scutul căreia sunt ocrotite școlile noastre.

Dumneșcu să verse binecuvântarea și darul său cersesc peste institutele noastre școlare, profesori, școlari și bine-voitorii și sprijinitorii acestor școli, ca să mai pótă jubila strălucit după sute și sute de ani!

Decursul serbărilor jubilar.

N'au fost zadarnice pregătirile mari, ce le-a făcut corpul profesoral dela gimnasiul român gr. or. din Brașov pentru serbarea jubileului de 50 de ani a gimnasiului nostru, căci succesul serbărilor a întrecut toate așteptările.

Intăia plăcută surprisă, ce i s'a făcut în decursul serbării publicului, a fost interesanta *exposiția școlară* din edificiul gimnasiului. Patru sale erau pline de diferitele obiecte ale colecțiilor pretioase științifice, ce le posedă gimnasiul din domeniul mineralogiei, ornitologiei, botanice etc. și o colecțiune de tablouri și deseneuri ale școlărilor.

Miercuri a fost ziua *parastasului* pentru întemeietorii și binefăcătorii reșoși ai școlilor. Toți școlarii se prezentară în biserica S-lui Nicolae cu buchete și cununii de flori în mână și după-ce se oficiă un parastas festiv și se rosti un discurs festiv din partea d-lui profesor Dr. Ios. Blaga, tinerii se împărțiră în trei grupuri sub conducerea profesorilor lor și plecară în cele trei cimitere române: dela biserica S lui Nicolae, din Brașov-cetate și de pe Tocile, unde la mormintele binefăcătorilor se făcu amintirea lor și se depuseră cununii pe fiecare mormânt.

Sera a fost mare conduct de torțe și lampioane. Un conduct de 200 studenți cu torțe și alți 200 cu lampioane traversă în frunte cu musica orașenescă din Prund și veni înaintea gimnasiului strălucit luminat și împodobit cu verdéță. Aici vorbi un student, în numele tinerimei, căruia îi răspunse d-l director Onițiu dând frumoșe poze școlărilor. Manifestația se încheiă printr'o cântare a corului școlărilor dirijat de prof. de musică G. Dima.

În ziua de Sf. Petru și Pavel s'a ținut un pompos serviciu divin în biserica Sf. Nicolae, după care a urmat festivitatea jubilară în sala cea împodobită a gimnasiului român. Discursurile și cântările auzite aci, au mișcat toate inimile.

atât în decursul frământărilor și turburărilor din anii 1848 și 1849, cât și pe timpul reacțiunii, ce urmă după acești ani epocali. Din cauza acesta, după pacificarea țării, dorința cea mai ferbinte a Românilor din Ardeal și din Ungaria era, să-și ridice cât mai curând diferite institute de cultură, în care să-și pótă pregăti o generațiune luminată, capabilă a purta în viitor lupta pentru asigurarea existenței naționale. În numărósele petițiuni, ce le adresară conducătorii poporului nostru noului domnitor după încetarea războiului civil, se face în continuu amintire de lipsa cea mare, ce o simt Românii, de școli, și se cer cu insistență ajutoare din partea statului pentru cultivarea poporului român, ce zăcuse atâtea vécuri în robie și în întunec.

Românii brașoveni au fost între cei diutăii, cari au înțeles însemnătatea cestiunii școlare și cari au stărunit îndată după restabilirea păcii pentru organizarea învățămintului în toate părțile locuite de Români. Astfel îi vedem pe membrii parohiei din cetate dând deputatului lor, care avea să ia parte la soborul diecesan, cunehat de Șaguna în Sibiu pe ziua de

Mai întâiu a vorbit președintele Eforiei școlare, d-l protopop Vas. Voina, care arătând însemnătatea zilei a deschis festivitatea. Îndată după acesta a urmat o cântare festivă a corului școlărilor, pe cari își era drag să-i veđi stând pe un podiu înalt în fruntea salei, la spatele lor era așezată orchestra. La un semn dat de dirigentul, d-l G. Dima, corul a intonat o frumoșă cantată anume compusă în onórea zilei de d-l Dima. Corul a interpretat în lucrarea d-lui Dima în mod înălțător toate gândurile și simțirile depuse în textul cantatei, scris de d-l prof. A. Barseanu, care text il publicăm mai jos.

Încetând corul, d-l director gimn. rosti discursul de mai sus, care a fost ascultat și a fost repetit întrerupt de aplauzele publicului. În fine archimandritul, D-l Dr. Il. Pușcariu, ca reprezentant al Metropolitului, a ținut discursul, ce-l publicăm mai sus.

O rugăciune a corului a încheiat festivitatea, a căreia amintire va rămâne păstrată mult timp în inimile noastre.

În afară de festivitățile școlare, s'a mai arangiat, în legătură cu ele, o veselă masă comună la casa de tir de sub „Tâmpa“, ărá sera un concert al Reuniunii române de gimnastică și de cântări.

Concertul Reuniunii române de cântări, ce s'a dat Joi sera din incidentul serbărilor școlare jubilar în casa de concerte din loc, a avut în toate privințele un succes strălucit. Prestațiunile corului și ale dirigentului său au întâmpinat laudele și mulțămirea generală.

Étă ce scriu despre acest concert foile săsesce din loc:

„Kronstädter Tageblatt“ scrie între altele: „Concertul Reuniunii române de aseră, a dovedit înaintea de toate marele progres, ce l'a făcut această reuniune de câțiva ani, în deosebi însă în anul din urmă sub conducerea activă a dirigentului său musical G. Dima. Am învățat să cunoșcem în Dima un foarte instruit și talentat muzician, o'un talent dibaciu de compozițiune, care nu este numai un dirigent neînlocuibil pentru corul său, ci și un apostol al cântului pentru poporul său întreg“. Laudă apoi corul, pe soliste și pe soliști și dice, „că i-se cuvine cea mai mare recunoștință pentru prestațiunea sa, care s'a putut dobândi numai prin studiu diligent și prin însușire pentru cântare“.

„Kronstädter Zeitung“ dice: „Victoria ce a fost dobândit'o la primul debut d-l profesor Dima și corul său bine instruit, a sciut să o păstreze erl în modul cel mai strălucit. Corul mixt a dovedit în toate vocile, că posedă un număr mare de voci sigure, frumoșe și curate, așa că și acesta numai ar fi de ajuns ca garanță pentru un bun succes al producțiunii sale în public.“

12/24 Martie 1850, un program complet pentru organizarea bisericii române răsăritene din Ardeal și Ungaria și în deosebi pentru întocmirea învățămintului în satele și orașele cu populațiune românească. Observăm aici, că multe din punctele cuprinse în acest program, la alcătuirea căruia se observă foarte bine influința lui Barițiu, s'au realizat mai târziu în „Statutul organic“ și în celelalte întocmiri ale bisericii române răsăritene din din Regatul Ungariei.

Pe timpul acesta protopopul I. Popasu nu era în Brașov, ci se afla în Viena, împreună cu alți fruntași români, pregătind o nouă rugare, care avea să fiă așternută tinerului domnitor în favorul poporului român. Îndată-ce se întorse acasă însă (în Martie 1850) el nu zăbovi un singur moment a relua firul întrerupt prin turburărilor anilor 1848/9 și a se interesa cu cel mai mare zel de cauza școlară, căci étă ce convingere își câștigase d'nsul în decursul șgduirilor din cei doi ani memorabili și în decursul îndelungatelor călătorii, ce le făcuse la Viena și Innsbruck pentru asigurarea drepturilor poporului român: „Singura garanția a tuturor drepturilor

La acesta se adauge însă încă și școala eminentă, ce a dat'o maestrul corului, Dima, cântăreților săi și disciplina esemplară, ce domnesce în șirurile lor, — două momente, cari în felul lor contribuie de tot mult de a face, ca prestațiunile unui oar să fiă perfecte, séu totuși de a-le aduce foarte aproape de perfecțiune“.

Rectificare. În raportul din numărul nostru de ieri asupra concertului Reuniunii române de cântări în alinea ultimă rândul 3 și 4, în loc de „mișcare a inimii sale“, este a se ceti „mișcare a mâinei sale“.

Răsboi în China.

Starea lucrurilor în China nu s'a îmbunătățit câtuși de puțin. Din potrivă, pare că de aici înainte au să urmeze acolo evenimente mari și lupte sângeroșe între Chinesii și puterile, cari vedând, că nu e de glumă cu Chinesii, se pregătesc la un mare război.

Mulțime de telegrame au vestit în zilele din urmă, că *Europenii din Peking trăesc încă și că veștile despre măcelul săvârșit asupra lor de Chinesii, au fost luate mare parte din vânt. Nu se scie însă totuși cu siguranță, ce s'a petrecut, dat fiind, că din Peking n'au sosit nici până aici sciri directe și autentice. Dacă Europeanii și ambasadorii trăesc încă în Peking, acesta n'are de a-se mulțumi, decât anarchiei, ce domnesce acum în capitala chineză, în urma luptelor înverșunate dintre principele Tuan, care s'a pus în fruntea revoluției, și între principele Cing, care a pus la cale o contra-revoluție cu scop de a apăra tronul și a apăra, dice se, și pe străini.*

Pe când telegramele de felul acesta par a da ôre-cari speranțe cu privire la salvarea străinilor din Peking, o telegramă din Petersburg aduce scirea, că *membrii ambasadei rusesce* au fost torturați în chipul cel mai gróznic și apoi omorâți. Unii din ei au fost băgați în cazane cu apă fierță și după-ce au fost chinuți fără milă, li-s'au tăiat capetele pe piața principala a orașului.

Scirea acesta a produs la Petersburg o impresiune profundă. Populațiunea e foarte iritată. Din conținutul telegramei s'ar puté deduce, că nici ceilalți Europeanii n'au putut să aibă o sorte mai bună.

Privirile tuturor sunt îndreptate acum spre Tien-Cin, cheia Pekingului. Aici se află trupele internaționale, cari pörtă de săptămâni deja lupte

naționale“, dice d'nsul în ședința reprezentanței dela biserica Sf. Nicolae din 19 Aprilie 1850, „sunt și vor fi bărbații națiunii române credincioși, desăvârșiți prin școli și înzestrați cu științe solide, cari numai în școli se pot forma de către națiune după lipsese ei“.

În conformitate cu această convingere a sa, el și începú imediat a lucra. Școala comună proiectată în a. 1844 de reprezentanțele celor două biserici române din Brașov trebuia neapărat să se realizeze, acum însă nu numai ca școală primară centrală, ci ca școală normală, împreună și cu un gimnasiu românesc de legea răsăritenă, care avé să fiă susținut, „până la o organizațiune comună a școlilor și înzestrarea acestora din partea stăpânirii“, de cele două comune bisericești înfrățite.

Lipsa unui gimnasiu românesc în părțile sud-ostice ale țării se simția cu atât mai tare, căci în urma relațiilor celor nouă, inaugurate în decursul anilor 1848/9, Românii nu mai erau eschiși dela viața politică ca mai înainte, ci puteau să ia parte și ei, ca toate celelalte popóre, la conducerea intereselor comune. Copiii de Român puteau să învețe la orîși ce școală, și deve-

inverșunate cu armatele chineze. Dacă Europeanii pierd Tien-Cin-ul, ei nu se mai pot gândi a merge de-oacumdată spre Peking.

Luptele în jurul Tien-Cin-ului le au reînceput Chinezii deja din 4 Iulie. În acea zi 75,000 de Chinezii cu 100 tunuri au atacat orașul apărât de 14,000 de omeni ai trupelor internaționale. Trupele acestea au suferit pierderi foarte mari. O singură companie rusescă a avut 115 uciși; mare pierdere a avut și detașamentul german, er Englesii au pierdut 30 de omeni.

La 6 Iulie Chinezii au continuat atacul și se afirmă, că ei au recucerit arsenalul situat spre răsărit de Tien-Cin. Bombardarea orașului dura încă la 8 Iulie. Tunurile chineze țintesc foarte bine, așa că trupele străine numai cu greu se pot susține.

Intr'aceea se vestesc, că Chinezii au prădat și incendiat Ninciung. Ei au nimicit linia ferată din Manduria și prădează împrejurimile Portului Arthur. Agenția „Reuter“ din Londra comunică scirea, că femeile și copiii din Ninciung au fost trimiși toți la Cifu, fiindcă Boxerii năvălesc în număr mare spre oraș.

În fața acestei grave situațiuni puterile caută toate mijlocele posibile de-a pune cât mai de grabă capăt vârsărilor de sânge. Trupele, cari le au ați în China nu sunt suficiente pentru această. Și cum nouăle transporturi de trupe vor sosi abia în 3—4 săptămâni, puterile s'au învoit de-a lăsa pe Japonia să năvălească cu o armată mai mare în China.

Privitor la acțiunea puterilor este de interes a-se cunoaște circulara, ce a adresat-o ministrul de externe german contele de Bülow guvernelor federale cu privire la măsurile militare. Măsurile acestea, dice circulara, trebuie să pună pe Germania în stare să participe, în proporția cu importanța politică a Europei, la acțiunea militară recunoscută de toate puterile ca absolut necesară. Scopul Germaniei este să readucă siguranța persoanelor și a bunurilor lor și de-a reda supușilor săi libertatea de acțiune în China; de-a salva pe străinii închiși în Peking; de-a restabili și de-a asigura o stare de lucruri normală sub un guvern chinez legal; de-a pedepsi crimele săvârșite și de-a dobândi satisfacția. Germania — continuă circulara — nu dorește împărțirea Chinei, ea nu aspiră la nici un

folos particular. Guvernul german este convins, că menținerea înțelegerii între puteri este prima condițiune a restabilire păcii și a ordinii în China.

Cam tot acesta este și atitudinea Italiei. Ministrul italian Visconti-Venosta, răspunzând la o interpelațiã, a declarat, că guvernul nu voese să facă în China o politică de cucerire, nici să umble după aventuri.

În cercurile politice din capitala Belgiei domnesc însă păreri foarte pesimistice asupra situațiunii. Ele prevăd urmarea unui lung și crâncen război și se tem, că din cestiunea Chinei se pot născе mari încurcături internaționale. Aceasta cu atât mai vârtos, că guvernul din Bruxella a primit sciri positive, că între Anglia și Japonia s'a încheiat o învoială separată, care poate se provăce sânge rău în Rusia.

Ce dice însă guvernul din Peking? Ministrul plenipotențiar chinez din Washington a înănat secretarului de stat american Hay o comunicare a consiliului de stat chinez, în care China declină dela sine ori-ce răspundere pentru cele-ce s'au întemplat până acum. Comunicarea dice, că trupele străine au fost, cari au provocat populațiunea și armata chineză. În Taku străinii au pușcat mai întâiu, der cu toate acestea Chinei nu-i trece prin gând a purta război cu marile puteri. De altfel consiliul de stat chinez a dat ordin trupelor să apere ambasadele și pe străinii.

China aruncă așa-der totă vina asupra pășirei trupelor străine.

SCRILE DILEI.

— 1 (14) Iulie.

O frumoasă manifestare de recunoștință. Joia trecută, cu prilejul sârbării jubilar a gimnasiului român din loc, s'a făcut o frumoasă manifestațiã de recunoștință unuia din cei mai meritați bărbați ai noștri, care a contribuit din toate puterile sale la înființarea și la susținerea școlilor centrale române din Brașov, venerabilului protopop Ioan Petric, singurul dintre vechii profesori și întemeietori ai acestor școle, care se mai află încă în viață. După terminarea înălțătoarei sârbări jubilar, corpul profesoral, membrii Eforiei școlare și mai mulți alți fruntași români se concentrară în cancelaria profesorală, unde d-l director gimnasial V. Onițiu în câte-va căldurose cuvinte relevă meritele veteranului protopop, care din anul 1838 lucră fără prægret pentru înaintarea poporului nostru și îndeosebi a școlii și a bisericii, servind încă

și astăzi atât oelor bătrâni, cât și oelor tineri ca un model de activitate și de conștientitate în purtarea oficiului său. La vorbirea d-lui director Onițiu venerabilul protopop răspunse adănc emoționat, dorind celor ce-l felicitau, ca și dănsii să pôtă ajunge vârsta patrachială a dănsului. Urări puternice de: Să trăiască! acoperiră cuvintele meritatului bătrân, care în timp de iernă merse împreună cu reșosatul N. Măciucă în pădurile de de-asupra Rășnovului, ca să alégă lemnele de brad trebuincioase pentru clădirea gimnasiului și care, deși încunjurat de o familie numerosă, renunță timp de 10 ani le banii săi de ouartir, ca paroch, în favorul nouelor școle centrale. Ne asociăm și noi cu plăcere la urările corpului profesoral și ale Eforiei școlare, dorind venerabilului protopop încă multe, multe zile fericite!

Un album d-lui Urechii. S'au împlinit deja 50 de ani de când meritatul și neobositul naționalist, d-l V. A. Urechii, muncese cu fapta și cu cuvântul în interesul întreg neamului românesc. Drept recunoștință pentru munca această roditoare și neinteresată, Românii transilvăneni, cari locuiesc în Bucuresci, s'au decis să adune subscrieri pentru un album, care va fi predat venerabilului jubilar în semn de respectuos omagiu. Inițiativa l'au luat-o d-l I. Mircea licențiat în drept. Textul adresei, care va fi acoperită cu subscrierile tuturor ardelenilor locuitori astăzi în Bucuresci, este următorul:

„Ilustre profesor și neîntrecut patriot! Cinci-deci de ani s'au împlinit de când scrisul vostru pururea tiner și inflăcărat l'ați consacrat neamului românesc. A-ți luptat cu dragoste de apostol, cu tăria celui ce crede în scrisul și idealul său. Meritele voștre sunt neperitoare; iubire și recunoștință un neam întreg vă datorază. Iubire și recunoștință vă datorăm mai ales noi Ardelenii — Ardelenii asupriți, ale căror suferințe cu scrisul și cu graiul le-ați vestit fraților latini, apusului civilizat. Iubire și recunoștință vă datorază mai ales Ardelenii pentru a căror dreptate și libertate vă luptați cu atâta dragoste și sinceritate. Suntem mândrii, că ni-s'a dat prilej să vă arătăm dragostea și admirațiunea noastră cu ocazia jubileului d-văstră literar de 50 de ani. Lupta mare ce a-ți dus-o o jumătate de veac, dorim din tot sufletul nostru s'o purtați încă mulți și fericți ani pentru binele și fala întregului neam românesc. — Românii transilvăneni recunoscători“.

O familie binefăcătoare. Ni-se scrie din Bonț, lângă Gherla: De 31 de ani, de când funcționez ca administrator în filia Săcălaia, (comit Solnoc-Doboca) biserica română gr. cat. din acea comună cu puțină excepțiune tot prin vrednicia familiei Imbuzan s'a decorat în primii ani prin evlavioșii creștini Demian Imbuzan și Paraschiva s'au

cumpărat vestminte și cărți bisericești, și s'a zugrăvit frontarul altarului cu spesele lor. Exemplele bune ale părinților, cari tot pentru fiii lor s'a rugat lui Dumnezeu, sunt urmate acum și din partea acestora. Astfel Petru Imbuzan cu Sabin, în 1889 a decorat biserica cu vestminte în preț de 45 fl.; în 1894 cu alt rând de vestminte de catifea neagră 25 fl., er acum la S-tele Rosale pentru amintirea părinților Demian și Paraschiva au cumpărat un rând de vestminte roșii de mătase cu 60 fl. Pentru acestea le aduc și pe cale publică mulțămită, promițând, că în sânta biserică drept recunoștință la toate slujbele vor fi amintiți atât reșosaii, cât și cei din familie. Petru Imbuzan încă a declarat înaintea poporului în s. biserică, că la biserica, ce se va edifica, va dărui 100 fl. Acestuia este a se mulțămii înființarea grănarului, care ați are vre-o 600 ferdele mari și s'au făcut prin vânzarea de bucate din grănar bani 300 fl. A mai ridicat respectivul o cruce frumoasă lângă drumul, ce conduce la oraș și altele multe. Cerând ajutorul lui Dumnezeu și binecuvântarea ceriului întregii familii, aduc faptele amintite la cunoștința marelui public. — Dionisiu Deac preot în Bonț și Săcălaia.

Anuarul gimnasiului român din Brașov pe anul jubilar 1899—900, publicat de d-l V. Onițiu directorul gimn., a apărut și s'a distribuit între școlarii de astă-dată mult mai bogat ca de altă-dată. Asupra interesantului său cuprins vom reveni.

Supărări șoviniste. Gazetele jidano-maghiare țipă și se vază cumplit. Și i-a apucat năbădăile pe șoviniști, pentru-că consiliul comunal din Viena a hotărât, ca ori-ce corespondență din Viena cu capitala Ungariei să fiã adresată nu la „Budapest“, ci la „Ofen-Pesth“. Hotărârea această i a scos așa de mult din sărite pe purtătorii flămurei șovinismului maghiar, încât de ar avé butoiul de praf de pușcă de care fantasează „Nebunul“ din poezia cu acest nume a lui Petöfi, mai că l'ar pune sub scaunul de primar al lui Lueger, ca să l'aruncie în aer. Der iate și de grabă s'au recules și cei dela primăria falnicei capitale ungurești. Ei încă au luat hotărârea, ca ori-ce hârtiã, ce ar primi-o oficios din Viena cu adresa „Ofen-Pesth“ s'o refuze și retrimită nedesfăcută. „Părinții capitalei“ ungare vor provoca și pe ministru de comerț și ministru de interne ungurese să facă tot asemenea. Din lupta între „Ofen-Pesth“ și „Budapest“ are să iese încă o zarvă mai mare, decât răsămirața din China. Ori cât înse s'ar svircoli „patrioții“, ei tot nu vor puté maghiarisa peste noapte Budapeșta, care odinioară era coloniã slovacă, er mai târziu s'a germanizat.

Dascăli „patriotici“. Dascălii maghiari și maghiaroi din Bănat și-au ținut zilele trecute adunarea reuniunii lor în

niți maturi, decât erau înzestrați cu pregătirea necesară, puteau să obțină ori și ce funcțiune publică, se puteau aplica la ori și ce ocupațiune, fără să mai fiã înoātușai ca până acuma de diferențele sociale, fără să mai fiã oprii de zidurile puternice ale breslelor.

Încă în ședința din 19 Aprilie v. 1850 amintită mai sus, Popasu propune reprezentanței dela Sf. Nicolae, ca împreună cu fruntașii români din cetate să ia măsurile de lipsă pentru înființarea unui gimnasiu, „în care să se adune toți tinerii români, cari acum umblă fără a puté continua studiile“, și anume acest gimnasiu să se și deschidă în toamna a. 1850.

Reprezentanța bisericească și primesce în principiu propunerea zelosului protopop și decide a se angaja cu acoperirea părții celei mai mari a cheltuelilor împreunate cu susținerea proiectatului gimnasiu, cu condițiune însă, ca și biserica din cetate să ia asupra sa o parte corăspunzătoare din cheltueli, mai departe să se facă colecte și în districtul Brașovului, și în fine, ca totă întreprinderea plănuită să afle consimțământul episcopului Andrei Șaguna.

De abia trecură câte-va zile, și în 28 Aprilie v. neobositul protopop și conchemă o consultare a reprezentanților bisericii din cetate, la care luară parte și Gheorghe Barițiu, împreună cu profesorul dela gimnasiul catolic din Brașov Iacob Mureșianu, ca bărbați de școlă. Cei adunați primiră cu toții ideia vrednicului protopop și luând în considerare prescrierile paragrafului 3 din noul plan de organizare a gimnasiilor și a școlilor reale din Austria, îndată se și ouetară la cheltuelile împreunate cu susținerea unui gimnasiu inferior cu patru clase și la modul, cum s'ar puté acoperi aceste cheltueli.

Reprezentanța dela Sf. Nicolae făgăduise vorba de 2620 fl.) anual, reprezentanța dela capela Sf. Adormiri era gata să dea din partea sa 500 fl. pe fiecare an, „până la timpul, când acest gimnasiu ar fi ajutat său de către stat, seu chiar de către națiunea română“. Până la suma de 3660 fl. m. c., cât se socotea, că ar costa pe an susținerea unui gimnasiu cu 4 clase și cu 7 profesori, precum și a școlii normale, mai lipsea încă suma de 1000 fl.

Îndată se și aflară între cei de față câți-va bărbați, cari se obligară a împlini din pungile lor pe timp de 10 ani diferența de 1000 fl. m. c.

Acești generoși bărbați erau:

Ioan Iuga, care oferi anual câte 100 fl. (însă îi numără înainte pe toți 10 ani, adică	1000 fl.)
Vasilie Luca	100 „
Rudolf Orghidan	200 „
Nicolae Teclu	100 „
Gheorghe Iuga	100 „
Bucur Popp	100 „
Vlad Pêrla	50 „
Gheorghe Nica	50 „
Toma Vasiliu (preot)	25 „
Gheorghe Ioan și fiu	200 „
Dumitru Eremie	20 „
Iacob Mureșianu (profesor)	10 „

Etă dovada cea mai lămurită, că setea de cultură pătrunsesse adănc în pepturile Românilor brașoveni și că ei erau gata să aducă ori și ce jertfe pentru înființarea gimnasiului, a cărui lipsă se simția așa de tare!

Tot în consultarea din 28 Aprilie se decide adunarea unui fond școlastic, „care se va compune: 1) din taxele școlarilor, 2) din colecte, 3) din legaturi (diate), cum

și din alte venituri, ce s'ar întâmpla. Scopul și menirea acestui fond va fi a mai adauge după trebuință vre-o catedră de profesor, a închiria încăperi pentru studenți, a mai înmulți lefile profesorilor, er crăscând el de ajuns, a ridica o zidire școlastică pentru clase normale, comerciale, gimnasi-ale și pentru toate lăcașele trebuincioase, care mai de aproape se vor arăta în statutele, care se vor compune spre acest scop“. De asemenea s'au hotărâ, ca pentru administrarea fondului școlastic să se așede o Eforie compusă din reprezentanții celor două comunități, precum și ca pentru realizarea cât mai în grabă a planului hotărât să se facă pașii conveniți la locurile mai înalte.

Pentru punerea în lucrare a decisiunilor luate, și în deosebi pentru pregătirea actelor necesare la inaugurarea gimnasiului proiectat, se alege în 4 Mai o comisiune compusă din Ioan Iuga, Gheorghe Barițiu și Iacob Mureșianu, ca reprezentanți ai parochiei din cetate, lângă care se alăturară reprezentanții bisericii Sf. Nicolae: Ioan Pantazi, Nicolae Dimu și archidiaconul Iosif Barac. Acestă comisiune, care își lua ceva mai târziu numirea de „Eforie școlastică“

Chichinda-mare. Un pleban cu numele Ambrus a propus, ca adunarea să ia hotărâre, că „nu consimțim și nu va consimți niciodată cu tendințele antipatriotice” și că „și va da totă silința să propage „educația patriotică în Bănat”. Și se spune, că propunerea a fost primită cu „eljen”-uri însuflețite, dăr nu se spune la a cui adresă sună hotărârea? În loc ca dascălii din vorbă să facă politică cu tendința adevărat de învrăjpire și propagare a șovinismului, mai bine li-ar sta să vadă de boacăna.

„Bravura” unui Jidan. Folia „Neue Budapester Abendblatt” scrie următoarele: „Noi iubim șovinismul și ne ținem mândri ca stegarii lui, îl iubim însă numai atunci, când e la loc. Ați la clinica din strada Üllö s'a petrecut un cas barbar, din cauză, că șovinismul aplicat, n'a fost la loc. Soția unui angajat telegrafist dela căile ferate de stat, cu numele Kronstein, suferă de o boală gravă de ochi. Bolnava a fost dusă la clinică. Aici un medic a întrebat-o despre boala ei. Femeia răspunde în limba germană. La vorbele aceste medicul sări sus, strigând cătră bolnavă: *dacă d-ta nu scii să vorbești unguresce, atunci nu veni să cauți ajutor în institut unguresc*”. După vorbele aceste medicul luă de mână pe femeia, care isbucni în plâns, și o dădu pe ușă afară. — Barbaria acosta a pus pe gânduri chiar și pe cei dela „Alkotmany”, care dicea, că ceea ce a făcut medicul din vorbă nu e frumos, nici din punct de vedere patriotic, nici uman. Noi dicem, că acest mod de tratare este nu numai o neumanitate, ci chiar o barbarie. Eăt unde duce șovinismul!

Victima unei nesocotite amenințări. Intr'o corabie de pe Atlantic dăle trecute era între doi călători, și o familie, care ocupase singură o cabină. Băiețelul cel mui mititel, făcând ceva rău, mamă-sa l'a amenințat, că dacă nu se portă bine îl aruncă în mare pe ferestra cabinei. Ceva mai târziu eșind pe bord, băieții au rămas singuri. La reîntorcere băiețelul cel mic lipsea dintre ei. Frații lor au raportat mamei lor, că „babi er s'a purtat rău, și de aceea l'au aruncat pe ferestră”. Zădarnic a alergat nenorocita femeia la căpitanul corăbiei și zădarnic a trimis acesta pe matrozii întru căutararea băiatului, acela dispăruse de mult în valuri, victimă nesocotitei amenințări a mamei sale.

Comoră aflată. De lângă Teaca se scrie, că primarul comunei Pintic, dând de nise isvóre de slatină (murătoare) pe moșia lui, s'a apucat să facă băi (scalde) de murătoare. După-ce au săpat la adâncime de mai bine de un metru în pământ, au dat de sare. În dălele din urmă au dat în stăuca de sare de două isvóre mari de murătoare. Lucrările se continuă pentru a se aranja o scaldătoare de slatină, dovădindu-se ca foarte folositoare contra multor bóle.

Comoră pe fundul mării. Săptemăna trecută cufundării greci au scos din fundul mării lângă insula Paxos, aticități de foarte mare valoare. Înainte cu 200 de ani o corabia încărcată cu prețioase obiecte de artă din antichitate, în cale spre Veneția se cufundase în apropiere de insula Paxos. Aceste sunt comorile scóse săptămăna trecută și destinate pentru muzeul din Athena.

Concert. Musica orășenescă va concerta mâne, Duminecă în 15 Iulie, în grădina hotelului „Pomul verde”, ér de va ploua, va concerta în salonul de sticlă. Inceputul la 8 ore s'era. Intrarea 60 bani.

Din cura de apă, edițiunea IV, apărută acum de curând, se pot procura exemplare și dela Tipografia „A. Mureșianu” cu prețul de 3 coróne plus 20 bani porto. Legată în părăți tari și cu exterior plăcut 4 cor. plus 30 bani porto. Cura lui Kneipp e cunoscută în totă lumea și sorierile lui cu prețioasele povețe higienice ar trebui să nu lipsescă din nici o familie. Opl e foarte mare, cuprindend peste 600 pagine și o scială alfabetica a tuturor bólelor și povețelor, de cari se tracteză în op, în număr cam de 2200.

Avis pentru străini. Odai frumoșe, bine aranjate, curate și ieftine se pot închiria lunar la Villa Kertsch.

Societ. pentru fond de teatru român.

Programul festivităților aranjate cu ocaziunea adunării generale a „Societății pentru fond de teatru român”, ce se va ține în Abrud, Duminecă la 9 (22) Iulie a. c. și dălele următoare.

I. Sămbătă, în 8 (21) Iulie. 1) Primirea óspeților în Zlatna, întâmpinarea în Bucium-Cerbu și încuartirarea lor. 2) S'era la órele 7: întrunire de cunoștință în grădina publică la „Erdős”.

II. Duminecă, în 9 (22) Iulie. 1) Participarea la serviciul divin în biserica gr. or. română din loc la órele 8 1/2. 2) După biserica la órele 10 1/2 Ședința I a adunării generale a „Societății” pentru fond de teatru român, în biserica gr. or., după programul publicat de comitetul acestei societăți. 3) La órele 1 1/2 după amiază: „Banchet” în sala otelului „Detunata”. — Biletele pentru banchet à 6 cor. se pot cumpăra în prăvălia d-lui Samuil David negustor în piață. 4) La órele 4 p. m.: „Petrecere populară” în grădina publică la „Inceze”. Prețul intrării: de familie 2 cor. și de persoană 1 cor. Solvirile se fac la cassă.

III. Lună, în 10 (23) Iulie. 1) La órele 9 a. m. Parastas pentru memoria membrilor răposați ai „Societății”, în biserica gr. or. română din loc. 2) La órele 10 a. m. după serviciul divin: Ședința a II a adunării gen. a „Societății” pentru fond de teatru român. 3) La órele 8 s'era precis: „Serată teatrală cu dans” în sala Otelului „Detunata”. a) Prolog de Ios. Vulcan. b) „Trei palării de Damă”, comedie în trei acte, localizată de d-l Emil D. Fagure. După teatru dans.

Prețurile de intrare pentru Teatru și Dans: Scannele de lângă prosceniu de persoană 3 cor. Locul I de persoană 2 coróne.

Locul II de persoană 1 cor. 60 b. Parterre 1 cor. Pentru oră și ce informațiuni, privitoare la petrecere și teatru, a-se adresa d-lui Dr. Alexandru Borza, medic cercual (președintele secției).

IV. Marți, în 11 (24) Iulie. La órele 6 dimineața: Escursiune la stăuca „Detunata”. Păcarea se va face din Abrud.

V. Miercuri în 12 (25) Iulie și în dălele următoare, arătându-se dorința, se fac escursiuni: 1) La minele dela Roșia-Montană. Înnoările se fac la parochul gr. cat. din Roșia-Mont. Ioan Maior. 2) Escursiune la Vidra, la Cataract, la Dealul melcilor antidiuviani și la ca-a lui Iancu, apoi la Albac și la casa lui Horia. În fine. 3) La Gheșarul dela Scărișóra.

Pentru informațiuni a se adresa parochului gr. or. din Abrudsaț Iosif Gomboș. Anunțările pentru trăsuri dela Zlatna la Abrud, pentru încuartirare și pentru participarea la banchet se fac la d-l Dr. Laurențiu Pop advocat. Binevoitorii participanți sunt indeosebi rugați a face anunțările acestea cel mult până în 12 Iulie st. n., fiind-că la cas contrar vor întâmpina greutăți cu acuirea trásurilor, respective participarea la banchet. Spre orientare: se avisază On. public, că mai acomodat este a se face călătoria dela Alba-Iulia la Zlatna cu trenul dela órele 10 a. m. și că prețul unei trásuri tour și retour din Zlatna la Abrud e 24 coróne, în fă-care trásura pot avé loc 4 persoane.

Corespondența „Gaz. Transilvaniei”.

În Șimleul Silvaniei s'a ținut esamenul cu elevele școlii de fetițe a „Reuniunii femeilor române sălăgene” în 24 Iunie n. c. Director al acestei școle este de 13 ani încóce d-l Andreiu Cosma, directorul băncii „Silvania” și sub conducerea înțeleptă a d-sale a prosperat an de an.

Esamenul s'a început la 3 óre p. m. și s'a ținut în frumoșă și împodobita biserică română gr. cat. Înainte de tóte s'a învocat darul Spiritului Sânt prin rugăciunea „Impérate cereșc”, după care d-l Cosma a deschis esamenul prin o vorbire foarte însuflețitoare și frumoșă, care a fost ascultată cu multă atențiune de publicul numeros, care consta din inteligența din loc și de pe la sate, precum și popor în număr frumos.

S'a început esaminarea cu Religieuna de cătră Rvdss. Domn vicar Alimpiu Barbolovic. Elevele au răspuns frumos, respectat, de-ți era drag a-le asculta. Apoi s'au esaminat pe rând din celelalte obiecte sub conducerea bravei și harnicei învățătoare Rea Silvia Langa. Elevele au întrecut cu bunele lor răspunderi tóte așteptările.

După terminarea esaminării din singuraticile obiecte s'a cântat după fă-care câte-o poesiă frumoșă cu deosebire esaminarea din limba română ne-a pus în uimire pe toți, mai ales în ce privește unele declamațiuni.

Din tóte s'a vădut, că d-șóra Rea Silvia Langa e o bravă învățătoare și devotată carierei sale.

În fine d-l Cosma s'a adresat cătră părinții elevelor și în special cătră d-șóra învățătoare lăudându-i activitatea. Apoi s'au distribuit ca premii la eleve diferite cărți mai ales de rugăciuni. Cu asta s'a încheiat.

Ardeleanul.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Iulie st. v. 1900

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fóiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 coróne; pe șese luni 12 coróne; pe trei luni 6 coróne; pe o lună 2 coróne.

Pentru România și străinătate: pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 4 coróne; pe șese luni 2 coróne.

Pentru România: pe un an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea.

ULTIME SURI.

Bucureșci, 13 Iunie. „La Roumanie” află, că d-l G. G. Cantacuzino a fost primit de Majestatea Sa Regele în Sinaia. D-l Cantacuzino a prezentat Regelui dimisia cabinetului.

Londra, 13 Iulie. Lord Roberts telegrafiază din Pretoria, că Burii au îndreptat un atac vehement în contra flancului drept, au ocupat Nitralsneck, apoi tóte înălțimile strimtorii de munte și au v'ersat plumbi uciđetóri asupra garnisónei englese. Nitralsneck e numai 18 chlm. departe de Pretoria. Lupta a durat întréga dă. Garnisóna a fost bătută și mare parte din ea a cădut în captivitate la Burí. Burii au mai prins 90 Englesi. Tot atunci Burii au atacat avangardele englese la Dordepoort.

Londra, 13 Iulie. Situația e foarte gravă la Tien-Cin. Se anunță din nou, că cei 3000 Ruși, cari au plecat spre Peking, au fost total nimiciti în 1 Iulie.

și în fruntea căreia se afla neobositul protopop I. Popasu, se puse îndată pe lucru, deși întrunirile ei erau împreunate cu multe greutăți în timpul aceia al legilor marțiale, care nu sufereau a-se aduna la un loc mai mult de 5 ómeni. Întrunirile acestea se făceau s'eu acasă la I. Popasu, s'eu la G. Barițiu, s'eu la altul din membri comisiei.

(Va urma.)

Bunicul.

De Barbu Delavrancea.

Se scutură salcâmii ca o plóe de mi-resme. Bunicul stă pe prispă. Se gândesce. La ce se gândesce? La nimic. Inumără florile cari cad; se uită în fundul grădinii; se scarpină în cap, și ér inumără florile scutate de o adiere căldiceică și mirositoare. Pletele lui albe și crețe par-că sunt nise ciorchinii de flori albe; sprâncenele, mustățile și barba... peste tóte au nins anii mulți și grei. Numai ochii bunicului au rămas ca odinioră: blândi și mângăietóri.

Cine a trântit pórtă?
— Credeam că s'a umflat v'entul... o, bată-vé norocul, cocóșii moșului! dăse b'etrânul.
Un băetan ș'o fetiță, roșii și bucalai, sărutară mânilor lui „tata moșu”.
— Tată moșule, dăse fetița, de ce sbóră paserile?
— Fiind-că au aripă, răspunde b'etrânul, sorbind-o cu ochii.
— Păi rațele n'au aripă? De ce nu sbóră?
— Sbóră, dăse băiatul, d'ér pe jos. B'etrânul cuprinse într'o mână pe fată și în cealaltă pe băiat.
— O, voinicii moșului, șopti el și zimbii pe sub mustăți, și-i privi cu atăta dragoste, că ochii lui erau numai lumină și bine-cuventare.
— Tată moșule, da cocorii un'se duc când se duc?
— În țera cocorilor.
— În țera cocorilor?
— Da.
— Da r'endunelile un'se duc când se duc?
— În țera r'endunelilor.

— În țera r'endunelilor?
— Da.
— Tată moșule, aș vré să-mi creșcă și mie aripă și să sbor sus, sus, sus de tot, până în slava ceriului, dăse băiatul nete-dindu-i barba.
— Dacă ț'i-o creșce ție aripă, dăse tata, mie să-mi prinđi o presură și un sticlete.
Da... hi... hi... poi ce fel... și mie? Fata se întristă.
B'etrânul o mângăe și dăse băiatului:
— Bine, să prinđi și pentru tine, să prinđi și pentru ea.
— Ție două și mie două... nu e așa tată moșule?
— Firesce, tu două, el două, și mie una.
— Vrei și tu, tată moșule? Întrébă băiatul cu mândria.
— Cum de nu... mie un scatiu.
Ce fericiti sunt!
Băiatul a încălecat pe un genunchiu și fata pe altul. Bunicul îi jócă. Copiul bat din palme. Bunicul le cântă „m'ei cazace, căzăcele, ce cați nóptea prin agrele...”.
O femeia uscățiva întră pe pórtă cu

doú doniți mari de apă. Copiul tăcură din ris și bunicul din cântec.
E muma lor și fata lui.
Cum îi vedú începú:
— I... tată, și d-ta... ér îi r'égái... o să ț'i-se sue în cap!
Bunicul ridică mâna în sus, aducend degetele ca un preot, care bine-cuvinteză și dăse prelung:
— Lăsați pe copii să vină la mine!
— Biine, tată, biine... d'ér scii... o bată-i focul de copii...
Femeia întră în casă.
— S'è-i bată norocul și sănătatea, șopti moșul, ca și cum ar fi muștrat pe cine-va, și sărută în crescutul capului și pe unul și pe altul.
Și ér începú risul și jocul și cântecul. Și se osteni bunicul, și stătú din joc, ér copiul începură să-l mângăie.
Din vorbă în vorbă copiul se făcură stăpâni pe obraji bunicului.
Partea asta este a mea.
— Și partea asta, a mea!
— Mustata asta este a mea.
— Și asta, a mea!

Puterea învățături.

Ascultă, poporul românesc, istoria Cehilor și te vei încredința ce poți învățătura, silința și munca! — așa esclamă gazeta pentru popor „Deșteptarea“ din Cernăuți, care în numărul său dela 8 Iulie se ocupă la primul loc cu această temă de interes general.

Era un timp — dice ea — când poporul Cehilor ajunsese în starea noastră, a Românilor asupriți, de acuma. În lupta vieții, ciocnindu-se Cehii cu Germanii, pierdu-se mult, mai mult pe sute de părți, decât noi Români. Têrgurile lor au fost inundate de străini mult mai dehai decât têrgurile Bucovinei, satele pe aceeași urmă, diregătoriile, negoțul, meseriile, tot așa. Se părea, că poporul acela pășese cu pași repeși spre peire. Dușmanii lui începuse a-i cânta „aliluia“, așa cum au început dușmanii noștri a ne cânta nouă.

Când colo ce se vedî? Din mijlocul poporului ceh s'au ridicat deodată doi-trei bărbați cu inimă, cari vedînd prăpastia spre care se pornise neamul lor, și-au înălțat glasul lor de mântuire spre mintea și inima fraților lor; li-au deschis ochii și i-au făcut a înțelege, că nu-i vreme de pierdut, căci pustiirea și prăpădenia se apropie cu pași uriași. La aușul acestui glas mântuitor, poporul ceh i-a picat ceta de pe ochi și ca printr'un farmec s'a deșteptat deodată din somnul său de morțe, a privit în jur de sine și vedîndu-se încălecat și amerințat, s'a pus pe lucru. Și a muncit amar și cu multă statornicie. A înțeles acest popor de cu bună vreme, că numai cartea și învățătura îl poate mântui și întări. Și înțelegînd această s'au pornit Cehii dela cel dintăiu până la cel din urmă pe calea culturii și în scurtă vreme au înaintat în mod de necredut. Așa de adencă rădăcină a prins în ei încrederea isbândeii viitoare, încât chiar servitorii cei mai de jos își trimeau copii pe la școli și-i susțineau cum putea. Și nu odată s'a întemplat, că hargatul ceh dela un president străin de tribunal, dându-și copilul la școlă, l'a crescut și scos domn mare și devenind apoi acest copil president în looul fostului stăpân, l'a prefăcut și pe tatăl său din servitor în domn al casei și om cu trece între confrății săi. Și tot așa s'a întemplat rînd pe rînd.

În modul acesta s'au cotorosit Cehii de venetici, s'au făcut un popor puternic și consciut de vrednicia sa. Orașele pierdute, din nou le-au câștigat, negoțul din nou l'au apucat în mâna lor, meșteșugurile încă, diregătoriile pe aceeași urmă. Scurt,

Cehii s'au întărit foarte și astăzi sunt un popor puternic și temut, poate cel mai temut din totă împărăția. Mai deunăzi au sgduit parlamentul de li-a mers vestea peste nouă mări și nouă țeri. Astăzi nimerii în lume nu-i trăsnesce prin cap să le cânte „aliluia“ ca odinioară, căci azi totă lumea e încredințată, că Cehii sunt un neam mare, un neam tare, un neam cu frumos viitor în istoria popórelor.

Etă, fraților, ce poți învățătura. Pildă vie se ne fie nouă Românilor poporul ceh din Bohemia. Și noi am pățit'o cum o pățise înainte de câți-va ani Cehii. Și noi suntem încălecați și coplesii cum erau ei. Am pierdut moșie, am pierdut têrgurile, satele pe jumătate, țera până la Prut cu desevêșire și alte districte de dincoace de Prut ne sunt amerințate foarte. Diregătoriile, școlile cele mai mari, negoțul, meșteșugurile, toate ale noastre, toate au trecut aproape cu desevêșire în mâni venetice. Șfatul școlar al țerii se află pe mâni străine, ba și dieta țerii tot străinii au împresurat'o. Deputații noștri, Dómne, chiar mulți din ei, sunt azi pe partea străinilor. Și veneticii lovindu-ne peste față, au început a ne cânta „aliluia“. Clopotele peirei noastre au început să rêsune de se cutremură toate văile și toți munții Bucovinei. Și în aceste timpuri grele, numai foarte puțini bărbați dintre fruntașii noștri își ridică glasul lor, ca să ne arate calea mântuirii.

Dómne, până când vom rămâne noi Români în amorțire? Când ore vom înțelege cu toții, că trebuie să ne deșteptăm și noi odată din somnul morții, ce ne-a cuprins?

Poporul românesc! Luminéază-te și vei fi; luminéază-te și vei trăi din vécuri în vécuri, vei fi mare, vei fi puternic și vei fi temut de toți dușmanii tîi. Învățătura este puterea popórelor, învățătura e tária lor, pe când lipsa de carte și întunerecul este morțe și peirea popórelor din lume.

Fraților Români! Drept pildă vrednică de urmat se ne fie nouă poporul Cehilor. Nime din noi se nu se tânguescă din pricina sêrăciei sale. Nime se nu credă, că școlă e menită numai pentru cei bogați și numai pentru domni. E bine, că mulți dintre noi Români au putere ca să-și susțină copiii la școlă cu propria lor avere. Și e mare păcat, decă cei ce au puterea această, nu o folosesc cum trebuie să o folosescă. E păcat nespuse de mare, când ómenii noștri cei bogați nu vor să-și trimită copiii pe la școli. Dêr nici cei sêraci nu-s scăpați de păcatul acesta.... Atunci va înceta și nevoia ómenilor

noștri nevoeși și multe suspine vor înceta și multe lacrimi se vor șterge.

Priviți de pildă la jidanii Herșcu, care înainte de câți-va ani vindea chibrituri și covrigi cu grițarașul, azi are un fecior avocat, altul adiunct și al treilea doftor. Azi Herșcu trăsese în ticnă pe lângă feciorii săi și bietul bogătan de odinioară Vasile a Ursului azi trebuie să-și vîndă cea din urmă vacă spre a plăti o veche datoriă advocafului, feciorului lui Herșcu, pe care îl aducea de po-mană de atâtea-ori dela Suceava în trăsura sa — bietul Vasile.

Etă ómenii buni, ce poți învățătura. Decî nu stați pe gânduri, ci trimiteți copiii pe la școli.... Luminăți-vă și a noastră va fi isbânda.

Înscințare.

„Reuniunea Femeilor Române din Brașov“ a înființat, după cum se scie, un **Internat**, cu scop de-a instrui fetețe din clasa de mijloc a societății românesce în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economie.

Reuniunea întreține și subvenționează acest internat cu o sumă considerabilă, numai ca să potă primi fetețe cu taxa cât se poate de scăpută.

În acest Internat se învață: a) a pregăti tot felul de mîncări; b) a spăla și a calca tot felul de albituri; c) a croi și a cósă cu mașina tot felul de albituri și vestiminte; d) a cultiva legumi, și e) reguli igienice.

Pentru completarea cunoscințelor câștigate în școlă, s'a introdus și o școlă de repetiție prevădută în legile statului pentru copile dela 12—15 ani.

În această școlă se va propune: Limba română în 2 cursuri à 2 ore pe săptămână; Limba maghiară 2 cursuri à 2 ore pe săptămână; Limba germană 2 cursuri à 2 ore pe săptămână; Aritmetica 2 cursuri à 2 ore pe săptămână; Istoria și Geografia 2 cursuri à 2 ore pe săptămână; Istoria naturală și Fizica 2 cursuri à 1 oră pe săptămână; religia 2 cursuri à 1 oră pe săptămână; Desemnul 1 curs à 1 oră pe săptămână; Scrierea 1 curs à 1 oră pe săptămână; Cântări 1 curs à 1 oră pe săptămână; Gimnastica 1 curs à 1 oră pe săptămână.

În acest „Internat“ se primesc fetețe române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit 12 ani.

De-órece prin reorganizarea cea nouă a instrucțiunei numărul órelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a satorit pentru completa întreținere și instrucțiune **taxa de 14 fl. pe lună**, plătită anticipativ.

Fetețe orfane și sêrace pot fi primite gratuit în „Internat“.

Fetețe din Brașov, cari vor voi să petrecă numai peste ȃi în „Internat“, plătesc pentru totă instrucțiunea și pentru prînd și ojină câte **10 fl. pe lună**.

De-órece numărul elevelor atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este restrîns, de aceea se invită părinții și tutorii a se însinua, respective a înainta petițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscrisa președintă **până în 20 August st. v.**

Primirea elevelor în „Internat“ se va face **dela 25 August incolo**.

La primire are să aducă fie-care elevă albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest „Internat“, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un **Orfelinat** pentru fetețe orfane și sêrace dela 6—12 ani; aceste fetețe primesc întreținerea completă pe spesele reuniunii și sunt obligate a cerceta școlile române gr. or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa **până în 20 August st. v.**

Informațiuni mai de-aproape se pot primi dela președinta reuniunii și dela actuarul acesteia.

Agnes Dușoiu, președintă. **Lazar Nastasi,** prof. gimn. și actuarul reuniunii.

Mulțămită publică.

Cristian, 29 Iunie 1900.

În numele comitetului parohial al bisericeii gr. or. din Cristian, lângă Brașov, mă țin de sântă datorința a aduce pe această

cale cea mai profundă mulțămită M. On. d-l **Bucur Popoviciu**, comerciant în Hațeg, pentru marimosul dar, care — ca fiu eșit din această comună și ajuns prin neobosită sa activitate la o poziția socială distinsă, precum în trecut, așa și în presente, aducându-și cu plăcere aminte de comuna sa natală, — a dăruit pe sâma școlii noastre celei nouă suma de 60 cor.

Când achităm pe această cale primirea sumei donate, urăm d-lui comerciant donator, ca bunul Dumnezeu să lungescă frul vieții sale încă mulți ani fericiți, spre binele On. sale familii și a comunei noastre bisericescet, din care a eșit.

Virgil Pop, paroch și pres. comit. par.

Petreceri.

Inteligența română din M. Ludoș invită la petrecerea, ce o va arangia în 29 Iulie n. c. în pavilionul „Császár“ din M. Ludoș. Venitul curat e destinat în favorul școlii gr. cat. locale. — Nic. Solomon președinte; Dr. Iuliu Popescu v. președinte; Vas. Morariu notar; Dem. Ianchi cassar; Iacob Atiu controlor. M. Ludoș, 12 Iulie 1900. — Intrarea: de persoană 2 corone; de familie 4 cor.; dela 3 membri în sus 6 corone. Inceputul la 6 ore sêra. Suprasolvirile și ofertele se primesc cu mulțămită, căreia i-se va da espresiune și pe calea publicității.

Inteligența română din Lăpușul-Unguresc și jur invită la petrecerea de vară, ce se va arangia Joi la 2 August n. c. în sala hotelului „Wurscher“ din Lăpușul-Unguresc.

Comitetul arangiator: Vasilie Muste protopop, președinte; I. Oltean preot, vicepreședinte; jur. Dr. Gavril Buzura v. preș.; Dem. Dragoș preot, secretar I; jur. Dr. T. Dragoș secretar II; Vas. Filip preot, cassar; med. Dr. Victor Colceriu controlor I; Teofil G. Grigorescu învêț. primar, controlor II. — Intrarea: de persoană 2 cor., de familie 4 cor. Inceputul la 7 ore sêra. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea școlii române locale. Suprasolvirii și oferta generose se vor chita cu mulțămită pe cale diaristică. (În comitet se află 26 de studenți universitari și teologi.)

Conservarea ouelor.

Spre a păstra ouele timp mai îndelungat în stare bună avem să întrebuițăm un material de conservare, care nu strică gustul ouelor. Conservarea ouelor e mai necesară în lunile de iernă, când găinele oue seu puțin, seu de loc. În timpul acesta sunt ouele mai scumpe, pentru aceea au economiele cele bune a se îngriji, ca să fie provădute și iernă cu un număr îndestulitor de oue.

Ouele sunt a se aduna mai cu sêmă tómnă, fiind-că găinele se nutresc în anotimpul acesta mai cu sêmă cu grăunțe, care nutremnt nu conține atâta umezélă, ca vara ierburile diferite, ce mănâncă găinile, și fiind-că cocoșii se despart tómnă de găini, când apoi ouele nefiind fructifere, resistă mai ușor stricăciunei și descompunerei.

Ouele se mai conservă, decă le depunem în straturii în grăunțe, dêr așa, ca să nu atingă unul pe altul; orî că le aședăm pe scândurii orizontale găurite, în cari punem ouele fiă-care separat. În cazul acesta avem să le întórcem cam tot a 8-a ȃi, așa, ca odată să fie vêrful de-asupra, ér după 8 ȃile punem partea têm-pită sus. Cămara, unde se aședă ouele, are să fie curată și bine aerisată.

Ouele se pot conserva și în cenușă, pleve, tertițe de grăunțe și de ferêștrău. Aici avem însê să fim cu bágare de sêmă, ca materiile aceste să fiă uscate, și ouele să se atingă unul de altul. Ouele le pu-

La barbă se încurcă. Bunicul îi împacă dicîndu-le:
— Pe din două.
Și copiii o și despicară, cam repede, că bêtărânuł strîine din ochi.
— Jumătate mie.
— Și jumătate mie.
Și după-ce o împărțiră frășesce, începî lauda.
Băiatul:
— Mustața mea e mai lungă.
Fata:
— Ba a mea e mai lungă!
Și băiatul întinse de-o mustața și fata de alta, ca a lui, ba a ei, să fie mai lungă.
Pe bunic îl trecură lacrimile, dêr tăcî și-i împacă dicîndu-le:
— Amêndouș sunt d'o potrivă.
— Ș'a mea ș'a ei!
— Ș'a mea ș'a lui!
La obraji cêrta se aprinse mai tare.
— Partea mea e mai frumósă.
— Ba a mea, că e mai albă!
Bunicul zîmbi.

— Ba a mea, că e mai caldă!
— Ba a mea, că e mai dulce!
— Ba a mea, că nu e ca a ta!
— Ba a mea, că are un ochi verde!
— Ba a mea, că are un ochi și mai verde!
Bunicul abia se ținea de rîs.
— Ba a mea!
— Ba a mea!
Și băiatul înfuriindu-se trase o palmă în partea fetei.
Fata țipă, sări de pe genunchiul bêtărânułui, se repeși, și trase o palmă în partea băiatului.
Băiatul cu lacrimile în ochi sărută partea lui, și fata suspinând pe a ei.
Muma lor eși pe ușe și întrebă restit:
— Ce e asta? Viermî neadormiți!
Obrajii bunicului erau roșii și caldi.
Și suriđend fericit rêsponse fie-sei:
— Lăsați pe copii să vină la mine!

tem conserva și prin ungerea lor cu slănină seu oleu, în care cas tot după două luni sunt a se unge din nou. Prin ungerea ouălor cu oleu seu slănină ele pot căpăta însă un gust de rînceală, de aceea procedura aceasta nu prea este de recomandat. În urmă se pot conserva și în apă sărată mestecată cu puțină tămâie, lăsându-le vre-o câte-va ore în apa acesta, ér după aceea aședându-le în tărițe.

Procedurile acestea au scopul, ca să astupăm găurile din coji și așa să împedecăm intrarea aerului în partea dinăuntru a oului.

Reghianul

POVEȚE.

Cultura ciupercilor. Pentru mulți ciupercile sunt o plăcere. Ele se cultivă foarte bine în pivniță, făcînd la o depărtare de o jumătate de stînjene de zid, și în locul cel mai uscat, un rîzor de o palmă înălțime, cu 9 părți bălegar de cal și o parte de gunoiu de porumb; terminînd acesta, se sădesce pe rîzor în depărtare mare, câte-va ciuperci scose cu pămîntul pe rădăcină; se presară apoi peste tot pămînt bun de grădină în grosime ca de trei degete și se udă rîzorul cu apă stătută câte-va zile. Din această compoziție rîsar ciuperci și nesădînd altele, însă ele contribuie la o recoltă mai repede și mai mare; urmînd astfel are cine-va ciuperci mulți ani neîntrerupt, fără altă ostenelă, decât udînd odată pe săptămână rîzorul cu apă caldă.

MULTE ȘI DE TOTE.

Wang-hai-tsi către Li-hung-Ciang.

Alcătuitorul societății „Boxerilor“ este un Chinez foarte învățat cu numele Wang-hai-tsi. Acesta a fost pe la școlile cele mai înalte din Europa și cunoșce împrejurările din părțile acestea. În loc să se însuflețescă de cultura europenă, el s'a umplut de desgust și o ură neîmpăcată s'a aprins în sufletul său contra Europenilor. A înființat societatea Boxerilor și étă, că ura propovăduită de el, astăzi se preface în fapte.

Dilele trecute a trimes Wang-hai-tsi o scrisore lungă către Li-hung-Ciang, vice-regele din Tung lângă Peking. În această scrisore arată pricina rîscolului Boxerilor. El spune, că Europenii vîneză numai banul, pentru care sunt în stare să facă ce nîcî prin minte nu-ți plesnesce. Zugrăvindu-i apoi pe Europeni așa cum i-a înțeles, étă cum urmază Wang-hai-tsi în scrisorea sa: „Mi-se sbate rușinea în față, când mă cuget la împrejurările din Europa. Acolo omenii se cîrtă între-olaltă și se sapă fățiș și pe furis. Nu aflî nîcî pe unul, care nu l'ar pismui pe fratele său pentru lumina sôrelui. Pe noi însă cu toții ne desprețnesc și în contra noastră cu toții sunt una. Pămîntul țerii lor e prea îngust. Unde să trăescă mulțimea lor? Marfa lor e multă din cale-afară. Cui să o vîndă? — Veđi Dômnne ei vor să ne cultiveze, să ne deștepte. De aceea ne osîndesc să ne desbărăm de firea noastră proprie. În loc să ne lase în pace, ca să ne mîngăiem la auđul cuvintelor sfînte ale lui Confucius, ei ne îndesă arma în mînă și nu spre folosul nostru, ci spre al lor folos.

De ne împotrîvim: mii de pusei uci-gașe amenință piepturile noastre pacnice. De nu voim să le cumpărăm marfa, tot așa...

Cea mai mare primejdiă îl amenință pe acel popor, care se desparte de-odată, prîntr'o săritură nečugetată, de trecutul său... Astăzi șerpuesc căile ferate prin țera noastră. Mulți Chinezî se clatină acuma ca trestia în credința lor strămoșescă și un duh străin de neamul nostru sgudue zidirele vieții noastre naționale... Să o pățim pôte și noi ca vecinii Iaponeșî, cari din popor

voinic ce erau odată, s'au făcut lepădătura corupției europene și nu mai voesc să rămână „Asiați“, ér Europeni nu sunt în stare a se face? Cei mai de sémă bărbați ai noștri se vor preface în hoituri invenitate cu veninul așa dîsei culturî europene; copilele noastre vor căde pradă nesățioșilor barbari. Numai o singură scăpare ni-a mai rămas: În contra puterii să ne apărăm cu puterea!

Voim să scăpăm de volnicia străinilor. Voim să recăștigăm viața noastră proprie și să apărăm de pîngărire credința noastră și moșia noastră.

Décă vom aprinde urgia poporului, veneticii vor trebui să-și ia catrafusele. Ceea ce-a cutezat o mînă de omenî în Africa de mēdă-đi (Buri), să n'o cutezăm ore și noi, 360 milioane de locuitori din buricul pămîntului? Nu facem alta, decât să ne apărăm de veneticii, cari ne-au încălecat și ne asupresc. — Așa scrie conducătorul celor rîsculați.

Frigul și viața.

Esperiențele au dovedit, că viața pôte fi păstrată, chiar în luptă cu frigul cel mai mare. S'a dovedit, că nu frigul, ci ghiata e vătămătoare. În apă răcită până la 4 grade și jumătate sub zero, dér oprită de a îngheța, lipitorile trăesc fără a suferi ceva, dér îndată-ce apa înghețată în afară și de bună sémă și în lăuntru organismului, lipitorile piereau. Apa din celule înghețându-se, distruge structura celulei și din pricina acesteia animalele. Ar fi rēu de animale, decât sângele ar îngheța mult mai greu, din pricină, că el e o soluție de albumină.

Kochs a ținut un ou timp de trei césuri la 10 grade sub zero în apă. Firesce apa înghețase cu desevîșire, dér albușul și gălbînusul erau tot neînghețate. După 10 césuri, când temperatura se coborise de 16 grade, apa se făcuse sloi și oul era în mijloc. Și acum albușul și gălbînusul nu erau încă de tot solide, cu lupa se vedeau ace de ghiată, dér aceste ace înotau în o materie lîcidă.

Din esperiențele făcute cu animale supuse la frig mare, s'a vėđut, că decât nu apucă a îngheța tótă apa din ele, tot mai pot fi aduse la viață. Si apărarea în potrivea înghețării e faptul, că prin înghețarea unei părți din apa din organism, se face mai concentrată soluția de săruri și albumină și decî și mai grea înghețarea ei.

Mai multă primejdiă le aduce animalelor astfel înghețate o încăldire prea repede. Cu microscopul se pôte vedé cum acele de ghiată se preface în picături de apă și aduc mórtea. Décă se desghiață încet, animalul pôte să scape cu viață. De aici se vede, că decât voim să aducem la viață pe înghețați, trebuie să nu-i ducem într'o casă caldă.

Acest lucru îl sciu grădinarii, cari se tem mai mult de desghetarea prea repede a plantelor, decât de frig.

În unele împrejurări pot fi inviate animale, cari au stat multe luni înghețate și ca mórte.

De altfel nîcî animalele, cari dorm ierna, nîcî insectele sub formă de crisalide, nu mînăncă nimica și stau ca mórte timp îndelungat.

O jumătate de milion franci pentru o haină.

Bogatele dame englese, deși nu prea sunt renumite în privința gustului toaletelor lor, sunt însă la tótă întemplantă cele mai luxoșe și mai risipitoare în privința hainelor. La un bal mascat, de exemplu, ce s'a dat anul trecut la New-York, o damă s'a prezentat în costum confecționat din bancnote. Costumul a costat 40,000 franci. Astă-iernă mrs. Lelia Wallace purta în Chicago o haină de bal, care era împodobită bogat cu dantele de Bruxella, al căror preț era 200,000 franci. Le-a întrecut însă pe tôte o damă americană, al căreia nume e încă necunoscut publicului. Acesta și-a comandat o haină la un croitor de frunte din Paris, care va avé să conștea din fire de aur împodobite cu pietrii scumpe. Croitorul

la care s'a făcut comanda lucrăză în companiă cu un giuvaergiu la împodobirea hainei. Rochia o țes din fire de aur admirabil de subțiri, astfel, că rochia va fi cu totul flexibilă și ușoră. Mănecele blusei sunt făcute numai din mărghăritare veritabile cuate la olaltă; dinainte, cât ține peptul, un șir de diamante și smaragde. Nîcî după cele mai minuțioșe urmări nu s'a putut afla până acum, pentru cine se gătesce această haină. Croitorul, care a fost vizitat de mulți colegi de modă ai săi, numai suride și ascultă, dér nu răspunde nîmic. De-altmîntrelea ori cărei dame îi stă în voia de a-și comanda o asemenea haină, care costă numai o jumătate de milion de franci. Pofțiți, dōmnelor, și comandați și d-vóstră!

Códa Chinezilor.

Obiceiul de a se rade pe cap și a-și lăsa numai în vėrful lui o códă nu e așa de vechi în China cum s'ar puté crede: abia duréază de două vécuri! Măngiurii cucerind China au impus acest port măngiuresc. În 1627 au impus obiceiul în peninsula Liaotung tuturor locuitorilor, amenințînd cu mórte pe cei cari n'ar purta códă. În China propriu đisă domnia Măngiurilor (Tătarilor) se socotesce de pe la 1644, după sinuciderea celui din urmă împérat din dinastia Ming. Cucerirea s'a făcut însă încet și abia la 1650 căđu Cantonul în mînile noilor stăpâni. Pe lângă pedepse mai lucrării și rēsplățile bănesci ce se dădeau celor cari purtau códa. La început darul era mare, dér încet încet ajunse a fi numai un ou de găină. Pe lângă astea la esamenele de mandarinat reușiau numai tinerii cu códă. Din vreme în vreme guvernul cel nou mai tăia capul vre-unui învățat, care nu voia să se supună modei celei nouă.

Așa-dér códa e semn de supunere. Numai în două provincii, Kuangtung și Fokien, și acuma pórta códa învălătucită și ascunsă sub un turban; acestea sunt provinciile, cari s'au împotrîvit mai mult Tătarilor. La vremi de rēscólă, pe dată își lasă să le crească pėrul și își taie códa, de aceea se vorbesce de rēsvrătitori cu pėrul mare. Înainte de cucerirea tătărăscă își purtau Chinezii pėrul ca și Coreenii acuma, adecă îl lăsau să crească firesc peste tot și îl strîngeau numai într'un fel de moțoc în vėrful capului. Astăzi meseria de bərbier e foarte bănosă în China, de-órece fie-care Chinez se rade pe cap de câte-va ori pe săptămână.

POSTA REDACȚIUNELI.

Dela Corunca. Décă s'a publicat în „Tel. Rom.“ e de prisos a se mai publica și în alte țiare. Și apoi pentru ce n'ai curajul a-ți descoperi numele?

Prognosa timpului.

(După cãlindarul cãpit. Spãriosu.)
Săptemăna din 15—21 Iulie: ploios în 16, 17 și 18.
Săptemăna din 22—28 Iulie: ploios în 23, 24 și 25; schimbăcios 26 și 27; ér 28 vėnturos.

Cãlendarul săptemănei.

IULIE. are 31 đile. CUPTOR.

Đilele	Cãleud. Iul. v.	Cãlend. Greg.
Dum.	2 † Vest. Preacurat.	15 † Impărț. aps.
Lun.	3 Mart. Iacint	16 Maria
Mart.	4 P. Andrei Critean	17 Alexie
Merc.	5 P. Atanas. și Ant.	18 Fridrich
Joi.	6 C. p. Sisoie cel m.	19 Aurelia
Viner.	7 C. p. Toma și Aca.	20 Prof. Ilie
Sãm.	8 † S. m. Procopiu	21 Prof. Daniel

Cursul pieței Brașov.

Din 14 Iulie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.10	Vënd.	19.20
Argint român.	Cump.	18.80	Vënd.	18.90
Napoleond'ori.	Cump.	19.20	Vënd.	19.30
Galbeni	Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci	Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane	Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci	Cump.	10.72	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—	

Domnii abonenti, cari încă nu și-au reînnoit abonamentul, să binevoiescă a-l reînnoi neamănat ca să nu li-se întrerupă regulata espedare a điarului.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 13 Iulie 1900.

Măsura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fi.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	11	20
"	Grău mijlociu . . .	10	80
"	Grău mai slab . . .	10	60
"	Grău amestecat . . .	9	—
"	Săcară frumosă. . .	7	—
"	Săcară mijlociă. . .	6	60
"	Orz frumos . . .	7	—
"	Orz mijlociu. . .	6	60
"	Ovės frumos. . .	5	20
"	Ovės mijlociu . . .	4	80
"	Cucuruz . . .	9	—
"	Mălaiu (meiă) . . .	8	—
"	Mazăre. . .	12	40
"	Lințe . . .	18	—
"	Fasole . . .	10	20
"	Sēmēnță de in . . .	25	—
"	Sēmēnță de cânepă . . .	9	40
"	Cartoff. . .	3	60
"	Măzărliche. . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
"	Carne de porc . . .	—	96
"	Carne de berbecu. . .	—	64
100 kil.	Seu de vită prospēt. . .	50	—
"	Seu de vită topit . . .	72	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Iulie 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.50
Renta de coróne ung. 4%	91.—
Impr. cãil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.25
Impr. cãil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	99.20
Oblig. cãil. fer. ung. de ost I. emis.	117.50
Bonuri rurale ungare 4%	90.50
Bonuri rurale croate-slavone . . .	93.—
Impr. ung. cu premii . . .	158.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin .	138.75
Renta de argint austr.	97.75
Renta de hãrtie austr.	97.35
Renta de aur austr.	115.40
Losuri din 1860.	134.25
Acții de-ale Bãncei austro-ungarã .	17.16
Acții de-ale Bãncei ung. de credit.	695.—
Acții de-ale Bãncei austr. de credit.	674.50
Napoleondori	19.30
Mãrci imperiale	118.60
London vista.	242.35
Paris vista	96.47 1/2
Rente de coróne austr. 4%	97.10
Note italiene	90.65

Têrgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 10 Iulie n. de 43,757 capete, la 11 Iulie n. au intrat 434 capete și au eșit 470 capete, rămânđ la 12 Iulie n. un număr de 43,721 capete.

Se notéază marfa unгурescă: veche grea dela 89—90 fil. marfa unгурescă tînără grea dela 94—95 fil. de mijloc dela 93—94 fil. ușorã dela 93—94 fil. — Sėrbescă: grea 94—95 fil., de mijloc 93—94 fil., ușorã: 92—93 fil. kilogram.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Nr. 10354—900.

Concurs.

Pentru ocuparea postului devenit vacant de sublocotenent, pentru varda poliției orășenesci, împreunat cu un salar anual de 1400 coróne, cu 300 cor. bani de cuartir, precum și cu quinquenalele statutare, se escrie prin acesta concurs.

Reflectanții pentru acest post au de a documenta: studiile lor școlare, cunoștința limbei maghiare, germane și române; cunoștințele împrejurărilor locale; de a documenta viața lor inorală de până acuma, de a dovedi prin atestatul de botez etatea; prin atestatul medico-phiscal aptitudinea trupului și a spiritului.

Reflectanții, cari au servit deja la poliție sau la genarmărie, mai departe, cari posed cunoștințele militare și documentează cum că au servit în armata comună ces. și reg. sau la miliția reg. maghiară (honv.) cu rangul de ofițer sau subofițer, se vor lua cu deosebire în considerare.

Angajarea este de ocazională pe un an, și devine definitivă numai după expirarea anului acestuia, documentând aptitudinea în serviciul prescriis.

Rugărilor reflectanților, cari au de a fi bine instruite, sunt de a se înmăna până în 24 Iulie a. c. la 12 a. m. magistratului orașenesc.

În fine se aduce spre cunoștință, că sublocotenentul poliției, este îndatorat de a-și procura uniforma pe speșele sale proprii — ne primind paușal pentru uniformă.

Brașov, în 7 Iulie 1900.

1015,2—2 Magistratul orașenesc.

O familie creștină de amplotat dorește a adopta un copil fără de nume, contra unei remunerații potrivite. A se adresa: **I. Havas** Budapesta, IX, Üllői-út 89 III/1.

Locuință

(potrivită și ca locuință boerescă), cu grădină de pome și cu flori, pe **Caceva de sus nr. 2**, Brașov (Scheiu) în colțul Stradei Furcoviei (Catarinei), constatatore din 3 odăi spre stradă, parchetate și cu cuptore de căhale, o curte, o antișambă, odăie pentru băi, bucătăria, Verandă de sticlă, grajd etc. e de închiriat, dela **Său-Mihaiu a. c.** pe unul său mai mulți ani. Pentru informațiuni a se adresa la prăvălia de fânăria din **Strada Vămiei nr. 32.**

Ore de violină.

Olga Coulein Fogarascher

are onore a aduce la cunoștința on. publică, că dela **15 August** va începe

Cursul pentru ore de Violină.

Inscrieri se primesc de pe acuma în grădina **Schneil**, Strada **Rochus** dela 8—11 ore.

Ca recomandată se face observarea, că instrucția urmăzează după acelaș metod și cu același prețuri, cum a fost la **D.șora Ella Heshaimer.**

500 fl. plătesc celui ce va mai **căpeta** vre-odată **durere de dinți**, ori îi vămiroși gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui **Bartilla**, o sticlă **70 bani.** — (Pentru pachetare 20 filler deosebit) —

Erezii A. Bartilla (E. Winkler)
VIENA, 19/I., **Sommersgasse 1.**

Să se cêră pretotindenea apăiat **apa de dinți** a lui **Bartilla.** Denunțări de falsificări vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte căpeta, trimiț 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.

Se capeta în **BRAȘOV** la farmacia **D-ului Victor Roth.**

KAFEA direct din Hamburg

Calitatea cea mai bună, liberă de porto, cu rambursă, seu trimiterea prețului:

Afrik, Mocca, perlbohn	C.	770
Santos, extra fină	"	770
Salvador, ff. verde, cu țarie	"	870
Ceylon, vëndă verde, extraf.	"	1180
Goidjava, galbuie	"	1120
Ferikaffee, fôrte fină	"	1080
Arab Mocca, ff. arom.	"	1320

Prețuri curente și tarifa vamală g atis.

ETTLINGER & Co. Hamburg.

Nr. 3159—1900

PUBLICAȚIUNE.

Conform ordinului magistratual Nr. 9248 se aduce prin această la cunoștință publică, că în decursul exercițiilor de pușcat, care se vor efectua pe locul de sub

Ștejerișul mare pe livădile Cârștia-nului, se interdice umblarea pe numitul loc, în decursul acestora.

Spre orientare se va ridica la casa de pușcat un steag roșu.

Brașov, în 28 Iunie 1900.

1014,2—8. Căpitănatul orașenesc.

Afacere cu câștig

este fabricația de lichior. — Ori cine pôte fabrica lichioruri și rachiuri fine,

întrebuințând **specialitățile de esențe** ale mele, care au fost adese-ori premiate, ca fôrte bune și nevătămătore. Nu sunt de lipsă cunoștințe speciale, nici oștevelă seu perdere de vreme.

Pentru a instala o astfel de fabrică, nu se recere un capital mare și nici localități mari.

Se pot căpeta prospecte și informațiuni dela

Emanuel Albina

fabrică de specialități de esențe și etabliment pentru aranjarea completă de fabrici de lichioruri.

Vienna, 11/2 **Franzensbrückenstrasse 3.**

997,3—5

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada **Porții Nr. 12.**

(Lipit de depoul de ghetete al D-nului **I. Săbădeanu.**)

Recomandă Onor. public la casuri de môrte, aședământul seu de înmormântare bogat asortat în cari tôte obiectele, atât sortele mai de rënd, cât și cele mai fine, se pot căpeta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sieriuri de metal** ce se pot închide hermetice, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sieriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vëndet, pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se escută **prompt și ieftin**, ia u asupra-mi și **transporturi de môrți în străinătate.**

La casuri de môrte a se adresa la

E. Tutsek.

10—*

In atențiunea Onor. Părinți!

Subscrișul imi iau voe a recomanda **Pensionatul meu**, în care se primesc 5—6 fete pe lângă tötă întreținerea și cu prețul cel mai moderat.

Mai departe elevele vor fi instruite în arta Pianului și limba germană; la dorință vor căpeta instrucție în dans și limba francesă.

Onor. părinți, care voesc a-și aședa fetele în pensionatul meu, sunt rugați ca **cel mult până la 30 Iulie a. c. st. n.** să binevoescă a mă încunoștința în scris seu verbal.

Brașov, Iulie 1900.

Cu deosebită stimă:

B. Obert Fuhrman,
Str. **Orfanilor 10.**

1017,1—3.

Se caută un Silvicultor,

posedând cunoștințe speciale, diploma unei școle de silvicultură a statului austro-ungar, precum și o practică îndelungată în profesia silviculturii dela stat seu comună.

A se adresa în **București, Calea Victoriei Nr. 167**, la Exelența Sa **G. Gr. Cantacuzeno.**

9—10,988.

Mijloc de casă folositor!

Marca legal înregistrată.

FLUIDUL ELSA a lui **FELLER** care are un efect miraculos și probat de autoritatea sanitară, folosesc la cele mai multe morburii, întebuințat atât estern, cât și intern, așa:

La friguri, junghiuri, podagra, reuma, tuse, trônă, durere de stomach, disenterie, dureri de pept, cap, dinți, grêtă, durere de ochi etc. etc. Prețul 12 sticle împreună cu instrucția 5 cor. 24 sticle 8 cor. 60 fl., 48 sticle 16 cor. Trimite franco cu rambursă seu după primirea prețului singur producătorul

EUGEN V. FELLER farmacist la „Heiligen Dreifaltigkeit“ în Stubica Nr. 135 (Comitatul Agram)

Fie-cărui sunt de recomandat

Pilulele-Rabarber ale lui **Feller** cu marca „ELSA“. Au efect sigur și fără dureri de mistuire, cărcei, constipația, limbrici, anemie, gălbănare etc.

1 Sul (6 cutii împreună cu inscripț. franco 4 cor. Depou principal în Budapesta la farmaciile: **Török József**, Király-u. 12., **Zoltán Béla**, N.-Korona-u. 23.

Marî efecte vindecătore!

„Ori și cui voiți spune și scrie, că numai „Fluidul Eisa“ mi-a scăpat viața“, scrie **H. Szabó** István în Pákozd.

O istorie fôrte interesantă din viața **Misterului** unui om bêtân se trimite gratis, după primirea de 10 filler porto.

De mult aș fi morit, decât nu aș fi întrebuintat renumitul fluid Eisa. Acestui fluid am să mulțumesc viața, scrie **Rácz Zsigm. Földes.**

Pentru SESONUL de Primăvară și Vară

1900

925,26—40

STOFE veritabile de Brün.

Un coupon de metri 3.10 lungime pentru un costum complet roc, pantaloni și diletică costă numai

fl. 2.75, 3.70, 4.80	din stofă bună
fl. 6.— și 6.90	mai bună
fl. 7.75	fină
fl. 8.65	mai fină
fl. 10.—	fôrte fină

lană curată.

Un coupon pentru costum de salon **fl. 10.—** cum și **stofe** de pardiseuri, **Loden** pentru turisti, **Kamgarn** fin etc. etc. — Trimite cu prețurile fabricii renumita și cunoscută ca solidă și reela fabrică de postavuri

SIEGEL-IMHOF in BRÜNN.

— Mostre gratis și franco. — Liferajie conform mostri se garantază. — Avantagiile clienteli private, a comanda direct la firma de sus, sunt mari.

Ne ajunse

în frumșeță și bunătatea lor sunt **ciasornicele** mele **Brilant Schwarz-Stahl**

SPIERING.

Savonnet-Remontair, duplu acoperite cu 3 capace de oțel negru brillant, mecanism precis, 3 ani garanție, arătatori patentat, placa lucie de opal fondont, cercul arătatori. Corona de aur duble veritabil. Aceste ciasornice umbliă 36 ore și în urma escentării elegante, le pörtă fie-cine cu plăcere.

Prețul cu pachetare și etui de pele numai **6 fl.**

Ciasornice de dame **Brilant**, oțel negru, deschise, fôrte fin lucrate numai **7 fl.** Lanț de aur duble potrivite pentru bărbați și dame **1 fl. 50 cr.** — Se trimite cu **Ramburs.** —

Ce nu convine se schimbă, seu se înapoieze banii, de aceea nu este nici un risc

JOSEF SPIERING, WIEN I. Postgasse 2.

Catalog ilustrat cu ciasornice, lanțuri, inele etc. gratis și franco.

92—10